

ALBINA PINDULUI

Et corpora lente angescunt, cito
extinguuntur, sic ingenia studiaque op-
presseris facilius, quam revocaveris.

TACIT in AGRICOLA.

Precum corpi cresc iucet și într'un
moment se nimiceasc, tot așa geniu și
talentele mai facil se înăbușesc de cât
se însușeșc. TACIT in AGRICOLA.

Domnia lui George Hangerliu.

(Urmare).

Dupa ce a început a aduce la vistierie bani cu carele mulțime, el se bucura. Iar boferi uni cumpărau vite dela ômeni, de făceau ci-reș, ca să câștige banți sângerăți. Luau boui câte dece sau doi-spre-dece lei, boui ales și mare: vacile câte patru sau cinci lei, alese. Vitele mai de jos, câte doi sau trei lei. Înceu și câte doi sloți mincele, că ômeni nu aveau să le vindă iarna, precum am dis, ei le da de mare nevoie, că îi munciau țirani. Așa dar dela Decembrie pna la Feurar în 15, cu rușine și muncă grele, mai istovise dajdia văcărîtului slujbași cu mumbașiri. Trimiteau banți la vistierie necurmat ziua și noțtea din toate județele, ca veniau dela Domnie cu porunca mumbașiri, și slujbași se siliau ca să țesa banți și să câștige și ei, mâncânde carne de creștin. Macar că a fost porunca lui Vodă să la văcărîtul și dela boferi mari și mici, și dela slujbași, dar n'au luat dela acestia ei numai dela locuitori țerei și monastiri, precum am dis înainte, căci porunca fusese fâtarnica, căci nu numai că n'a luat dela boferi văcărît ei încă le-a și dat banți din dajdia văcărîtului, ca nu cum-va sa se uniasca boferi și să dea arzoval la Imperatul pentru ei. Fie-caruta bofer mare din Bucuresci și Craiova s'a trimis câte o pun-ga de banți, altura câte doa, la un și mai multe, precum am și vedut cu ochi, cu cuvînt ca li se dă mila Domniașca. Dônnel' multă este rabdarea ta și îndelung nu respălătesci îngrab această nedreptate, căci Domnul cel nedrept ta dela săraci banți, chinuindu't și omorându't, și darufesce la cel bogat și îndestulat! Dice scriptura că Dumnezeu este milostiv și adevărat, dar și drept judecător, și respălătitor este binelui și reului. Așa dar în dias-tina vremei văcărîtului, dela 5 Decembrie pna la 15 Feurar, Greci dela Tarigrad n'au încetat a arăta prin regele și prin alte o-braze mari la Imperatul, pentru Vodă Hangerliu că a pradat țera, cu luarea zaherelelor în banți și în natură, peste orândulală și

mesură, și n'a mai ramas nimic în țera; că a pus și văcărîtul, de a săvârșit de istov rafoa, și a desertat chitelul Imperătesc de nici vite, nici bucate, nici banți n'a mai ramas în țera. A ramas ca rafoa să se hrântască cu sapă de lemn și Imperăția n'are ce să mai scotă din țera. Au dat Greci și banți mulți la di-yaniști Imperatului, să scotă pe voda Hangerliu din scaun, să se pună vre unul din ei Domn. Arătând Imperatul de urmarea befului Hangerliu cum și a lui Căpitan-Pașa, încă pliroforisind pe Imperatul, că dajdia văcărîtului este oprită și de Imperați cel mai de înainte al Tarigradului, cu firmanuri, ca să nu sără-cească țera și rafoa de istov, precum a să-răcit-o beful Hangerliu și Căpitan Pașa care a scris firman mincinos dela Imperatul ca să pună pe rala dajdia văcărîtul. Imperatul au-tind așa, s'a necăjit foarte reu, dar a mai în-găduit pentru hatral cadinel lui Căpitan-Pașa, nind voda ciracul lui Căpitan-Pașa.

Deci într'aceia vreme a venit Căpitan-Pașa cu agalele lui la Bucuresci, și acolo petre-cînd doa săptămâni, a făcut vodă ziafeturi, și a dis Căpitan-Pașa lui vodă să chleme pe boferi cel mari cu cocônele lor la ziafet. Chiemănd vodă boferi, au venit după poruncă, dar fără cocône. Vodă vedînd că n'au venit cu muerile lor, nu i'a slit, ci a trimis pe postelnicul cel mare și pe cămărașul de a adus mueri podărese și cărcumărese; însă a ales mueri mai chipeșe și mai frumoșe, le-a îmbrăcat cu haine frumoșe din cămara lui vodă, făgăduindu-le daruri domnesci ca să facă totă voda lui Căpitan-Pașa și agalelor lui, și să se dea la chiteluri. Deci, pe vremea mesel, le-a poștit la masă a ședeia cu boferi, și aducîndu-le, vel-postelnicul le-au numit că sunt cocônele boferilor, arătînd: „Acăsta este Brâncovênca! Acăsta Golêsca! Acăsta Cornêsca! Acăsta cutare și acăsta Filipêsca!“ Căpitan-Pașa, vedîndu-le, s'a bu-curat. Apoi au ședut la masă vodă cu boferi și Căpitan-Pașa cu agalele lui, dicîndu-le musicile, și după ce au mancat, s'au scu-

lat, și, ridicând masa, a poruncit Capitan-Pașa să joce boieri cu cocônele lor. Au și jucat, ținând jocul pînă seara. Iară punând masa și, după masa, jucând pînă în puterea nopții, încetînd, a dis Capitan-Pașa lui voda sa opriască pe una mai alésa pentru eulcare, căci știe el că sunt Bureuresenele . . .

Asa s'a și făcut. Celealte au fost date la paturile agalelor. Iar boieri s'au dus la casele lor: a poruncit voda sa spună munerilor sa faca voua turcilor, iar dimineața le-au daruit turci bine, sa-rotind ca sunt cocônele boierilor și le-a slobozidit. Apoi cămărașul le-a desbrăcat de hainele cu cari le îmbracasă și le-a dat drumul. Mai trecînd v'ro doa-trei zile, Capitan-Pașa a plecat la Diu, și sosid la Ordie, a chiamat pe Leu-Pașa și i-a dis: „Baballe! ce să facem? Nimic nu ispravim cu Diul, după porunca ce avem, și vor cădea în primejdie de viață, de către Imperatul.” Leu-Pașa a respuns: „Să mi dai ban ca să plătesc lefile ascherliilor, apoi sa ne gămim și să mergem, ca într'alt chip agalele nu vor sa mîrgă.”

Capitan-Pașa dacă a audit ca pichinoso Leu-Pașa i'a dat o suta de pungi de ban ca sa dea lefile la ascherlii, Leu-Pașa a luat bani și a poruncit agalelor să se gătiască cu turci de resbonu. A scris și lui Pasvantoglu în tana ca sa se gătiască bine și să lésă cu tota puterea asupra lui Capitan-Pașa. În cutare noapte fara de veste, și să l'loviască din tôte părțile fara de nici o frica, ca se va scula și el cu oștea lui, ca cum ar fi ajutorul lui Capitan-Pașa. Dar turci lui sunt povățuți să dea și ei navala să tate pe turci lui Capitan-Pașa. Apoi sfătindu-se Leu-Pașa cu Capitan-Pașa, puind soroc și di în care vor porni, „Iusă mîrgă oștea Slăvimeț Tele în frunte. — a dis Leu-Pașa. — ca să nu pismudască ostasilor mei, cum că ei sunt cei mai de pe urmă!”

Deci Capitan-Pașa amagindu-se, a poruncit agalelor ca la dioa sorocul să porniască și să mîrgă ei cu oștile înainte, ca o oște alésă a lui, și cu tunurile.

Deci Pasvantoglu știind sorocul, a poruncit agalelor ca toți să fie gata, și cu o di sau două mai înainte de soroc, a deschis porțile cetății forte cu liniște. Eșind oștea lui, alésă de volnică călarinică, și într'o noapte ca nisea lei au ishit ostile lui Capitan-Pașa fără veste și dănd lute resbolă, oștea lui Capitan-Pașa și-a perdut cumpetul, și pînă a se găti, Pasvanți a luat-o în gônă, tîind și împuscând cu șișinelele. Leu-Pașa a strigat osti-

lor se să mîrgă sa dea ajutor lui Capitan-Pașa. Ei au mers de au dat ajutor lui Pasvantoglu, cum au fost învețați. Au dat cu Pasvanți navala de au stricat reu oștea lui Capitan-Pașa, de au cadut multime tatați și împuscați. Gonindu-se, sa risipit care în cotro a vedut cu ochi și au ramas tunurile, călăbălicurile lui Capitan-Pașa și prafăria.

Dacă s'a luminat de dioă, au scotelit pe turei cei morți, luându-le armele, hainele și bani ce au găsit, și Pasvanți au carat de au bagat tôte în cetate, și zahereaba tóta, și vitele tôte, și au fost umblînd cai, ca prin noroți, prin faina. Iar Capitan-Pașa în noptea aceea abia a scapat de a fugit cu v'ro doa-deci de turei la Ovea, și, de mare frică și grôza, sa bolnavit sa mōra. Oștea lui Pasvantoglu s'a bagat iar în cetate, cu mult castig, umplîndu-se de tôte. Oștea lui Leu-Pașa s'a aședat iar la ofacul lor. Leu-Pașa sedea la cortul seu, iar ce a maffost oște de la alti Pași, dacă au vedut așa, ca s'a risipit puterea lui Capitan-Pașa, au fugit care de tude au venit. Unii s'au dus la Pasvantoglu.

Capitan-Pașa dacă s'a mai îndreptat din bolnăvirea ce l' s'a pichinuit, dovedind ca tōta neumirea pașilor la resbolu a fost vrăcitorul tîntilor, Leu-Pașa și povata Pasvantoghlui, ca el a fost de i a spart oștea și i'a gonit de i'a luat tot, a scris Imperatului pe larg tôte.

Imperatul forte s'a maniat și a scris firman lui Capitan-Pașa ca ori cum-va putea, sa tate capul lui Leu-Pașa. După ce au mai trecut câte-va zile, a scris Capitan-Pașa lui Leu-Pașa pitac:

„Multa sînatate Măriei Tele, baballe!

Ică ca mai dănd de bine din bolnăvirea ce mi s'a întinplat de către hainul Pasvantoglu, potfese pe Slăvimeț Ta, baballe! să ter ostemala și să vii aci la mine, să mar sedem de vorba, a me parigorisi cu Slăvimeț Ta și a ne mai sfătui ce să facem cu Diul. Iar dacă nu vei putea veni, sa vii cî la Măria Ta.”

Leu-Pașa citind mehtupul, s'a anăgit și a dat respuns într'acest chip:

„Primiind prea cinstitul mehtup al Slăvimeț Tele, m'am bucurat că este Măriei Tele mai binisor și te-at mai îndreptat. Fîind încă zăif, să nu vii Măria Ta la mine, ci peste două sau trei zile voui veni cu la Măria Ta și ne vom parigorisi unul pe altul.”

Capitan-Pașa luînd această înscîntare, i'a părut bine și chhemînd p'un fauciar din at

lui aleși și vomier, a dis: Să fie gata cu armele grijite și s'era caud va ședea cu Leu-Pașa de vorbă și le va face semn, sa dea navala să l'omōre, să nu scape viu, ca este firman la mijloc. — și le va da daruri mari, și l' va face și agale dupa ce l' vor omōra.

Ciohodari s'au făgăduit că l' vor împlini voia și vor arăta slujba și în fața. Deci viind Leu-Pașa. l'a priimit Căpitan-Pașa cu mare cinste. întîmpinându l' afară din iatac, și intrând amandoi în iatac. l'au dat dulceața, cafea, ciubuc și alte zaharicale. Apoi s'a făcut ospatare la masa cu feluri de feluri bucate scumpe. Facându și vofe bună cu el, ca sa nu se pricēpa de ceea ce l' se gatește, și ședend s'era la vorbă multe cōsur, nimic bānuindu l' de ceea ce l' s'întîmpiat de catre Pasvantoglu, și trecend doa septaman, Leu-Pașa, vrēnd sa se întorca la Ordia lui, Căpitan-Pașa a dis: „Baballe, mai șehi o di sau doa, sa me statuesci cum sa mai scriu la imperatul pentru Din.” Leu-Pașa l'a asersind imperatului! Cu putere mare și cu strasnicia porunca, sa l' și mergi la Valahia, de tate capul beului de acolo și l' ad-o spre a l' vedea prea puternicul nostru imperat, ca este nevredin a fi deŭ, și de nu vei împlini porunca capul t' l' voui tata”. Cașegiu luānd firmanul, s'a închinat vezirului și gatindu-se a plecat, luānd cu el un arap grōznic la chip și mare, cu indrāsneala la uclere, buzat la gura, și venind pe drum, pe la hanuri și beșlicuri, nu spunea nimulu unde merge și cu ce treaba este trimis, ci cu cumpetare din conac în conac mergea cu grăbire, pentru că Domnii țerei au tureț hanții caror le da plata bani mulți de ispitesc pe cei ce trec dela imperație la Bucuresci și dacă dovedesc ca merg la Voda cu porunca ori de bine ori de rău, cu mare grabire merg înainte și spun lui Voda ca să se păhasească și tau bașșurii mari de han.

mai dea, cași le ajunsese cutitul la os, și vitele nu aveau cui sa le vinđa, ca și care cumpetara, căuta să le ta pe nimic, precum mai sus am scris.

La Tarigrad însa nu încetau Greci a arata ce este pe țera, ca să maziliasca pe Hangerliu și sa încapa vre unul din ei Domn. Deci prea milostivul Dummedeu, așind strigarea s'aracilor și necazurile lor vedend, și a văduvelor plangere și tanguire așind, n'a mai putut suferi pe nesățiosul și nemilostivul Domn care a dis: că nu este Dummedeu căre sa respătiasca. Dat-a gānd imperatului sa l' curme viața și îndata a chemat pe vezir și a poruncit să scrie firman și să trimită cașegiu imperătesc, să mērgă sa tate pe Voda, sa l' aduca capul la imperație, pentru prea multa reutate și s'aracie ce a făcut rarelelor imperătesci din Valahia. În grab vezirul a poruncit unui cașegiu iscusit și maeștru în a țana pe cermari cu cumpetare: „Ieșă firmanul imperatului! Cu putere mare și cu strasnicia porunca, sa l' și mergi la Valahia, de tate capul beului de acolo și l' ad-o spre a l' vedea prea puternicul nostru imperat, ca este nevredin a fi deŭ, și de nu vei împlini porunca capul t' l' voui tata”. Cașegiu luānd firmanul, s'a închinat vezirului și gatindu-se a plecat, luānd cu el un arap grōznic la chip și mare, cu indrāsneala la uclere, buzat la gura, și venind pe drum, pe la hanuri și beșlicuri, nu spunea nimulu unde merge și cu ce treaba este trimis, ci cu cumpetare din conac în conac mergea cu grăbire, pentru că Domnii țerei au tureț hanții caror le da plata bani mulți de ispitesc pe cei ce trec dela imperație la Bucuresci și dacă dovedesc ca merg la Voda cu porunca ori de bine ori de rău, cu mare grabire merg înainte și spun lui Voda ca să se păhasească și tau bașșurii mari de han.

Deci sosind cașegiu la Bucuresci, a mers la Hanul Beșlicu, dupa obicei, și ședend la han trei zile, a spus ca merge la Din la Căpitan Pașa și la Ostrov cu porunci imperătesci, și lui Voda iar asemenea l'a spus prin eel ce a fost trimis de a cercetat pentru venirea cașegiului. Deci cașegiu gatindu-se cu at lui, a înecat și a mers de a intrat în curtea Domniasca și a descălicat la scară și intrand în casă la logofetie a dis sa faca aratare beului că are a vorbi cu Maria Sa din gura cuvint de tama dela dragomanul Măricia Sole din Tarigrad, și ca este calator de nu pōte zăbovi, și duecend pe cașegiu la vel postelnic și spunend acestea și lui, a mers postelnicul la Voda și l'a spus, Voda a dis:

Iar Voda Hangerliu nu curma, trimitend porunci strasnice și mumbășiri peste mumbășiri pe la ispravnicii județelor, sa dea zor slujbășilor sa istoviasca dajdia vācaritului. Iar slujbășii nu încetau a munci pe creștin ca sa dea ban. Locuitori nu mai aveau de unde sa

„Lasă-l să vie”. Postelnicul a dis: „Ba să-l spunem ca ești Maria Ta zaiif, că are cu el și un arap gróźnic.” Vodă a dis: „Așa au obiceiul capegiu, de iați cu ei câte un om gróźnic, pentru mândrie. Ci să vie să vedem ce-lui va spune dela dragomanul.” Postelnicul a mai ispitit pe capegiul și a dis că Maria Sa este acum cam zaiif și la întorcerea sa, venind iar pe la Bucuresci, va afla vreme de va vorbi cu Maria Sa, capegiul a dis: „Eu a-vend firman către Căpitan Pașa pentru turburarea Pasvantogului și pentru alte trebi imperătesci, voind să merg și la Ostrov. la hanatul de acolo, nu me întore pe aci, căci pe aci am venit înfrădins să-l spun cele ce mi-a spus dragomanul Mărieri Sele, și vofu cinci-seșe cuvinte și să plec, căci nu pot zăbovi.”

Postelnicul mergend iar la Vodă și mai spunendu-i disele capegiului, l-a dis să vie a-l spune. Deci postelnicul a dis capegiului: „Te poftesc Maria Sa.” Mergend capegiul cu arapul, a intrat în Iatac la Vodă și l-a părut bine că a apucat în antru și făcendu-i înclănăcune cu mâna, după obiceiul turcesc, ascemenea și Vodă către capegiu, l-a poftit să sedă, și a sedut în pat pe saltea lângă Vodă, iar arapul a sedut pe lavită. Dar a capegiului cafea și ciubuc, iar arapul n-a primit și începnd a vorbi unul cu altul, întrebând Vodă pe capegiu de cele ce sunt la imperătie, capegiul a spus cele ce a sciut. Dar Vodă înfricosându-se de vederea arapului, a făcut semn postelnicului să mai cheme cîhodari în casă, grăindu-l frantusec. Esind postelnicul afară, arapul a sărit răpede în spinarea lui Vodă puindu-i lațul în gât. Capegiul a slobodit amândoa pistolele în pantecele lui Vodă. Arapul îl sugruma cu lațul, trăgendu-l cu amândoa mânele jos din pat. Fiind și Vodă cu virtute de se svircolia, capegiul a înșipt hangerul în pantece de l-a vărsat sângele. Arapul se aședă pe el și Incepu a-l frange grumajul. Iar ciubucul și peschiergiul au început a striga. Când a slobodit pistolele, au sărit cîhodari și a sosit postelnicul cu el. Dar capegiul a strigat: „Dur bre! firman!” și au stătu toți, n'au îndrăsnit să facă nimic dacă au audit de firman. Arapul a tăfat capul lui Vodă viu, și tăvăindu-se în sânge, și puindu-i ștréngul în picioare, au tras trupul pe scări jos în curte, și desbrăcându-l, a luat bani, césornicul și inelele arapul, și trupul l-a lăsat în mijlocul curței gol. Iar Dónna Hangerliului cu fetele ei și cu copii țipău și sărtau pe ferestre afară, că se temea să nu-i tale.

Deci străngendu-se cei ce s'au aflat în curte și boferi. Li s'a citit firmanul. Audind, tot s'au înfricosat, iar boferi cei marti divanisti, dacă au audit, au eșit afară la moșii, temându-se ca nu cum-va să aibă osebit firman ca să tale și v'unul din ei.

Așa săvârșindu-se omorărea, cu toate că postelnicul sfătuisse pe vodă să nu lase pe capegiu căel are arap gróźnic și pe sâmaire se va întâmpla ce-va. Dar vodă s'a înduplecat cu mintea, socotind că-i va spune ce-va pentru el din ce se face la Tarigrad.

Capegiul lasând acolo trupul, după poruncă, a dis arapul: „Iecă cănele care a mănecat raițoa imperatului!” și zăcend pină a doa di, niment nu îndrăsnia să dică sau să întrebe ce-va.

Arapul a jupuț capul lui voda și spalând pelea de sânge, l-a umplut cu bumbac, capegiul a poruncit să vie Dónna cu copii ei în casă că nu are poruncă a le face vre un reu și să nu atba nici o frică. Postelnicul a mers de a chîmăto-o și a adus-o la Iatacul ei. Arapul a pus capul lui voda pe o tavă și l-a dus la Dónna de l-a pus pe o masă să se uite la el, dicendu-i: „Iecă capul barbatului teii.” Acesta a facut ca mai mare jale să dea Dónna și copii ei, să dea la bani ca să ridice capul.

Deci a chîmătat capegiul pe vel postelnic, pe vel cămăraș și pe vel vistier, dicendu-le să nu se temă că nu le va face nici un reu. Abia au venit cu mare frică, temându-se să nu-i tale, și l-a întreat unde sunt teșehieralele cele pecetluite ce le-a facut ca să le dea la raițale pentru vitele ce au avut, vënd să ia biruri dela dînsi pe acelea. Iar cămărașul, postelnicul și vistierul au arătat de frică, și scoțendu-le din cămara, spun că au fost trei sipeturi de pecetluite, și a dis capegiul de le-a dus în mijlocul curței unde era trupul lui voda și să le aprindă ca să ardă pe trupul lui. A poruncit să strige telari pe uliță, ca să se strângă norodul și să vedă. Deci vedend așa postelnicul, vistierul și cămărașul, au căduț la picioarele capegiului cu rugăcune ca să nu se facă una ca acesta, ci să se milostivască a lăsa ca trupul lui voda să-l îngrope, iar pecetluiturile să le ardă, și ei vor da o sută de pungți de bani. Capegiul vedend că-i dau mulți bani, a dat voțe să ridice trupul lui voda și să-l îngrope, iar pecetluiturile le-au ars în mijlocul curței.

Spun uni că l-a îngropat cu preoți, făcendu-l pogribanie. A luat apoi capul lui voda din casa Dónnei și îndata a poruncit capegiul boferilor ca, după firman imperătesc, sa

scrie la toți ispravnici județelor să rămână
vacărul jos, să nu se mai supere ratelele de
acea dajdie. Luând bani dela vistierul, cămă-
rașul, postelnicul și Dămna, tot galben, au
plecat la Țarigrad cu capul lui vodă și du-
cându-l la imperatul, s'a făcut mare cercetare
de s'a dovedit prin marturii că este adevărat
acela capul Hangerliului.

Iară când a eșit poruncă în țară ca să
remană vacărul jos, la ori-care s'a întâmplat
bani adunați i-a oprit boieri ispravnici, zarați
lor, tasidari lor, slujbași, zapcii, mumbașiri,
iar bani cari se aflau puși pe drum, îi ră-
piau boieri. Stătându și dicând că nu s'au gă-
sit bani strănși când au sosit poruncile, și
ast-fel s'au umplut de bani boieri și slujbași.
Iar ratelele au remas tot sărace. Și a dom-
nit Hangerliu doi ani și mai bine.

(Copiată după un manuscris cu data 1800,
la 1832 Iunie, de Domnul Cr. Iónide din
Trgu Jiului.)

Fiea lui Gelu.

În castelul ce și resiașă
Fruntea vechie piatru nori,
Ași vedut p'a lui terașă
O vergură une ori?

Eu e jună și frumôsă.
E a lumeei mândră stea.
E candida și dutoasă . . .
O cunoșteși voi pe ea?

Degetele i fugătore
Seot din harpa de oben
Sun te farmacătore
Cari încânt acel eden.

Ascultați a ei cântare,
Voi al căror suflet blând
A simțit o alinare,
Deru'n lacrima scaldând.

Alte mele seci cuvinte
De ce n'au putere, deșu!
Să descepte 'u voi serbinto
Dorul care il simț eu. —

Când accentele'i divine
Limpedul etor strebat,
Și din văl, câmpii, ruine,
Smulg misterios oftat.

Ascultați-o când lumina
Lunei pline din azur
O găsece la tulpina
Frasinilor e murmur:

„Secai, secai fără numer
Au sburat de când mercu,
P'al Car, atului gol umer,
Lună, treci în carul teș.

„Numai tu scii că în lume
A lui Gelu fieă sint,
Că închis e al meu nume
Aci ca într'un mormint.

„Eă sint geniul de care
E legat acel popor,
De a cărui sôrtă mare
Sbôră foma'n viitor.

„Cât timp fi-voiu lănuțit
De ai lui Atila fi,
Romănie, fericită
Nici o dată n'a să fi!

„Pînă când a i voiu geme?
Pînă când atăta dor?
Ce'i de luptă ași se teme
Al lui Gelu vechiul popor?

„Lună, pe intinsa vale
Din Carpași și pînă 'n Pind,
Nu vești arme, cofinri, zale?
Nu vești tu nimic luciad?

„N'auți căutece de islă?
N'auți nechitezări pe plăfu?
N'auți larma triumfală
Ca în timpul lui Mihaïu?"

Ast fel cântă ea în noște,
Și din pesceri, vâi și stânci
Îi răspund dutose popte,
Îi răspund oftări adânci!

GR. II GRANDEA

Un poet anonim.

Reproducem aceste rînduri din Monitorul
Român (ediția franceză). Împreună cu poesia
recomandată. Înainte, poet anonim, și veți da
Romanilor un August Barbier.

„Iecă, tubite cititor, ceea ce mi s'a întâm-
plat. Un june care pòrtă unul din numele

cele mai cu drept onorate în România, dar care de o anumită doriește să rămână necunoscut, mă întrebat dacă voiesc să inser versuri d'ale sele.

„A cer' acesta și a fi ascultat, este tot una. I-am dis să'mi dea versurile. Aceptam unul din acele fresce buclăte de primăvară cari înfloresc natural la soarele cald al celorlădoă-deci ani. Respiram de mai înainte profumele, temându-mă numai d'un singur lucru, puțină nesurcarea, dar contând că viitorul va fructifica flăcarea unei poezii necesar primăvărosă, încă versurile.

„Imaginați-ve mirarea mea. I flăcarea înclinată ce acceptam este un frumos și viguros arbor, cu fructe de un gust viril. Nu vedeți aci opera unui suflet molesit, ei concepția virilă a unui suflet otelit. Dacă nu me încl. și nu cred că me voiu încela. România este pe cale d'ă avea un poet satiric. Acest fapt este foarte rar în zilele noastre de cădere și extremă îndulgință pentru ca să nu mă pripesc a'l însemna.

„Suntem pôte în ajunul evenimentelor mari. De aceea trebuie ca junimea să se prepare, lepădând tunică de matase din epocile trândave, peștru a se investi cu zăoă de bronz din luptele mari. Curajii dar acribi cari fac din poezie o arma și cari nu uită nici-cum că o sabie era ascunsă sub mirtul lui Harmolitu.“

ULYSSE DE MARSILAC.

LES PHARISIENS.

A l'immortel auteur des Doines. Basile Alexandri.

Vous les croyez changés; grattez, grattez le plâtre;
Ils ne sont que badigeonnés;
Et pour se déguiser ils ont mis un emplâtre,
Sourcils postiches et faux nez.
Eutendez leurs discours, quand ils sont en famille,
Et qu'ils ont tiré les verroux!
Ecoutez les conseils qu'ils donnent à leur fille
A la recherche de l'époux!
Out-ils jamais songé, pendant leur vie, une heure,
Que ne pas aimer faisait mal.
Qu'il pouvait arriver que leur pauvre enfant pleure,
Entrant dans le lit conjugal?
Pour les vers et pour l'art out-ils assez d'injures,
Assez de calembours usés?
Où trouver l'infamie, où trouver les parjures
Qu'ils n'aient pas cent fois excusés?

Malheur à vous, jeune homme, et malheur à vous,
femme,

Qui, dans un soir d'égarément,
Avez tout oublié pour mieux donner votre âme
A votre amante, à votre amant!
Dans l'ombre vous verrez toujours ces misérables,
Acharnés, épiant vos pas;
Dieu vous pardonnerait, qu'ils seraient implacables
Et ne vous pardonneraient pas!
Ils marchent en troupeaux, ils vivent par centaines,
Aussi féconds, aussi nombreux
Que ces champignons noirs, ca-bés au pied des chênes.
Gonflés de vers et vénéneux.
Qui, croupissant jaloux de toute chose belle,
Salissent de leur souffle impur
Les petits papillons qui les frôlent de l'aile
Et qui remontent dans l'azur.
Vous les croyez changés! Ils sont restés les mêmes!
Ces gens-là, — je les connais bien.
Ils n'ont jamais senti dans les crises suprêmes,
Battre leur cœur de citoyen:
Toujours sur le chemin qui monte au Capitole,
César les rencontre à genoux:
Et quand le vent d'orage a renversé l'idole,
Ils la conduisent aux égouts
Ils tarifent la gloire au courant de la course,
Et n'estimant que les écus,
Traitent l'ami d'hier à pied et sans ressource,
Comme ils ont traité les vaincus.
Aussitôt que se tait le bruit des fusillades,
Regrettant leur sègne inhumain,
Ils font au même endroit leurs mêmes promesses,
En calomniant le prochain.
Jamais la passion n'imprima sur leur face
Son masque grave et souverain.
Leur âme est dans la nuit; mais leur main est rapace,
Leurs ongles durs comme l'airain.
Tout soleil éblouit leur oblique pa-pière,
Toute voix forte leur fait peur;
Au Prophète, au Génie ils jetteraient la pierre,
Comme ils lapidaient le Sauveur.
Car, après deux mille ans, en descendant les âges,
On reconnaîtrait sans effort,
Les mêmes lâchetés sous les mêmes visages,
Le Pharisien n'est pas mort!

A. P.

Căderea tunetului.

Domnul Cotov, profesor la Ismail, ne trimite următoarea observație:

Domnule Reductore.

Bine-voit a publica aceste rînduri asupra tunetului, traduse din „Panteonul Li-

teraturei străine de Caramzin, căci faptul însemnat de ele, prin ultimul accident local, pare-se, ôre-cum, a se constata și prin urmare a fi verisimil.

Învețatul italian, Balitoro, scrie către editori Decadei cele înmătoare:

„Am observat că tunetul nici o dată nu cade pe partea septentrională a caselor, turnurilor, campaniilor, etc. Îndelungate observații mă au asigurată de acesta. Trecând astfel am petrecut primă-vară și toamna în castelul meu, vechiu și înalt edificiu. Tot-d'a-una când începea tempesta, me retrăgeam în apartamentele nordice, și prin acesta scăpam de pericol, căci fulgerul mă în toți aprindea partea meridională sau orientala a castelului.”

Observațiile învețăților francezi sunt conforme cu acesta.

Încea accidentalul despre care am vorbit.

Sambăta trecută, la 24 Maiu, pe la orele 4 $\frac{1}{2}$, de dimineață, după o ploie abundentă, după multe și prelungite fulgere și tunete, de o dată, trecând numai vr'o două secunde dela apariția fulgerului, se auzi o detunare cumplită care, vibrând în aer și zguduind atmosfera, anunța urbei că trăsnetul a căzut aproape. Așa și fu.

Dupa arătarea unui marturii ocular, Domnul N. II. proprietarul unei case cu două rânduri în fața bisericii santului Dimitrie din centrul urbei. — fulgerul copernind învelisul metalic al campanilei. Îndoit numai înalt de cat casa sa, și trăsnetul asupra i. descuse și se dirise spre meridia unde și dispăru. Și nu pôte fi alt-fel: căci după urmele lasate de trăsnet în streșina și cornicea murului campanilei ¹⁾ desupra apus, pe cari le petrunsesse, și după zgărietura și alt semn de petrundere spre meridia, se constata că fluidul electric descinzând dela cruce și învelisul metalic (cari l' atrăsese), cădu cu forță și detună pe părțile occidentale și meridiale ale murului de piatra, reu conducător, al campanilei, pe care l' sfărâna și l' petrunse în urmele lasate.

Ismail.

Ios Corov,
înstitor superior

N. NICULÉNU.

Un poet roman de prima ordină, inclus de vr'o șese luni la ospitiul dela Măricuța, unde perderea iluziilor conduce fatalmente minile peste meară simțitoare, ne-a fost încredințat.

¹⁾ Campanila în campana f. clopotniță, clopot, cuvinte italiene cari vin pôte dela Campania, provincie în Italia, unde a și fost inventat clopotul.

sunt acum trei ani, vr'o câte-va poezii în adevăr sublime, din cari publicăm de o dată una.

Nu credem că o îngrijire medicală specială ar fi în stare să redea României pe acest lucrător al poeziei noastre naționale.

Nicolénu e Craioven, dar sărac, fără familie, fără nemuri, pe canal patriotică Craiova este destul de avută și mai cu semn destul de generoasă, pentru că să pôte trimite pe acest nenorocit poet la un ospitiu din Paris sau din Viena.

Nu ne îndoim, că vocea noastră va găsi în acesta privința un resmeț în orașul lui Stoiloiu. Chițu, Pera Oprénu, Boteza Radianu.

(Traian.)

Hilordf.

DOR ȘI JALE.

Dacă rorta ne'mpacăță saă la cerului mână
Te-a usit să daci în lacrimi, în durere și'n selavie,
P'un pământ, al cărui sora luminos și strălucit
Te deșteptă și te culcă desolat, desmoștenit,
Și pe care umbra nopții nu se'ntinde, nu se lasă,
De cat numai ca să adormă desperarea ce te-apană...
Nu-i așa că pliu de jale și cu ochi la pământ,
Șiopi că patria e 'n ceruri, libertatea 'ntr'un mormint?

* * *

Și când oboisit de lume, într'un timp de nesimțire,
Din amor saă din credință pent'o mare suvenire,
Ai voi, căleând țerăna unei falnice minii,
Pe altarele vîrîștoii să te pleci și să te 'chini;
Dar vedend că pretutinderi pacen morței predominesce,
Că nișă umbra nu se mișcă, nici un suflet nu vorbicesce,
Că nu vedi măcar o cruce saă o palidă lumină
Priveghind în miețul nopții p'o eroică ruină...
Nu-i așa, că simți cu lucrini, plecând fruntea la pământ,
Că mărirea este 'n ceruri și virtutea 'ntr'un mormint?

* * *

Tôte trec, tôte se schimbă; ziua 'n noapte se preface
Ilicuria se renasce, plânsul și durerea tace;
Dar nimic nu pôte stinge, diatr'un pept nenorocit,
Suvenirea și dorința unui timp mai fericit!

* * *

Ast-fel, tristă Românie, întorcend a mea privire,
Cu suspin 'mi-aduc amiute de trecuța și fericire,
Când prin drept și prin v.lore strălucind mărășă 'n lume,
Nu erai numai o formă, nu gol, nu zădarnic name;
Căci în inimi și'n năravuri, în limbă și'n cugetare
Se simția ferbend puternic românesca ta suflare!
În zadar, coprinsă acuma d'a t. mare suvenire,
Plin de vechia bărbăție și d'a faptelor mărire,
În zadar ascult și cant, staă în loc și me gândesc:
Românie țeră scumpă, nicăiri nu te găsesc!...
Nogreșii, ș'acum Carpași deavelesc o mândră fructe,
Ș'acum florea erasce 'n vale, bncimul resună 'n munte

Și din culmea ridicată, unde ochiul se oprește,
 Auză Oltul cum suspină și Dunărea cum mugesece...
 Însă unde sunt eroi și valorea lor divină?
 Unde-i vechiă libertate? Unde-i fala de regină?
 Și-acel pept, și-acea virtute, și-acel sânge strămoșesc,
 Ce dau cerului, naturii, corp și suflet românesc?...

* * *

A perit, s'a dus cu timpul! Ați p'acest pământ tăcut
 Glasul patriei Române e un glas necunoscut!...

N. NICULESCU.

20 Martiu 1866.

FLORI DIN MACEDONIA.

Mihail Niculescu, a fost unul din fii Macedoniei, din Megarova. — O mörte cumplită l'a răpit din brațele soției, fiului și compatrioților sei. — El locuia în Giurgiu. — În orele ce i lăsa libere ocupațiile lui comerciale, servia cultul muselor. Iacă câte-va din recreațiile acestui fiu al Pindului. Ce simțimint pur! Ce eleganță naturală! Cîntind-le, un regret amar ne petrunde sufletul pentru mörtea lui tinurie.

Focul Rumanului.

Focul focu, focul focu
 N'arde ca ma multu,
 Ca inim' candu mi plango
 De locul meu vrutu.
 Imnu s'imnu, imnu s'imnu,
 Si-totu nu mi afu locu
 De epithimi'a mare
 Echthru lu ca s'lu cocu.
 Dup'acea, dup'acea,
 Candu ochi mi arucu
 La nisa musaiata luna
 Nu mi vine se mo ducu
 Că nisa, că nisa
 Tiene'n man'a liei
 Una carte stolesita
 Cu selabenei,
 Si ser'a, si ser'a,
 Candu voui ca s'me bagu,
 Lun'a mi pare ca m'iucace,
 Ca ce mene, tacu?
 Că ce nu, că ce nu
 La nisa mutrescu
 Si cartea eleftheriali
 Nu ua diavases u?
 Cari mi dicu, cari mi dicu,

Cord'a mea se liuu,
 Pren a echthriloru gramadia
 Cu nisa se dau.
 Car'a s'moru, car'a s'moru,
 S'moru ca unu Rumanu,
 Ca Itamanu ce mare focu
 Porta su perosulu seuu.

Jonele Rumanu.

Adio fetetia, ajunge lacremare,
 Cerulu, pesteluaescu, in puciuu eheron
 Va s'ajuta mie
 S' m'ntorru cu temie.
 Rumanu teneru, jone, de patriu'a sare
 Nu scii ca Rumanulu e nespusu e'ou?
 Cord'a s'mi banedia!
 Echthru lu lachtaedia,
 Candu in braciulu meu
 Mi ua da Dumnedieu.

Fet'a Rumana.

Ca si aste unu mare glaru
 Greculu acelu Andria?
 Face ca acelu moraru
 Ce imna es unu zagaru
 Pien tolu cers'a
 S'indrea unu si-alintu,
 Cunt se se face galautu,
 Ca-e moraru se nu s'cunocea,
 Straniele se nu li albiesca.
 Era tora veru tropu
 Se nu lu cunosci si fara copu?
 Ca filiu de moraru crescea,
 N'aves ici timia,
 Ca moraru lu cunoseca
 Toti detru cersia.
 Fapte rele de tyrani
 Porta nisu pre sverca
 Ce ca marturi de achiati sui
 Spunu ca nu e filiu de Romanu,
 Si ca-e Greu den Kerka.
 Cu nisu mene s'me maritu?
 Sufletu amieu lempeditu
 Lui unu sierpe de origina
 Cu spini de-unu sterp albion,
 Te 'atrebu, lui mene s'lu dau?
 Nu, nu, nu, scump'a mea dadu;
 Ca ma biue-in focu de zada
 Moru ar'manu, si nisu nu liad.

Morțea lui Masimilian imperatorul Mesicului.

Reproducem acest episod din gazeta comercială „Mercantilul.”

Masimilian a căzut victimă, nu a crucimel Mesicaniilor, ci a politiceii sale infame.

În loc d'a se redîna pe supuși sei, în loc d'a căuta sa împace partidele, în loc d'a contribui la îmbunătățirea sôrțel poporului, el a cređut mai facil a se redîna pe armata franceșă, a se înconjura de individele cele mai meschine și a declara un reșel față Mesicului.

Când armata franceșă s'a retras, nu mai era putînța a deșcepta cea mai mică simpatie între Masimilian și popor. Masimilian făcuse între imperiu și republica o prăpastie din fundul căreia se înălțau vaietele și aburul sangelui acelor victime cari cereau resbunare contra imperatorului.

Cine erau acele victime? Tot ceea ce Mesicul avea mai însemnat în politica, știința, comerțului, literatura și industrie.

S'au comis resbunări din ambele părți. Însă cele din partea lui Masimilian întrec pe ale lui Juarez atât în număr cât și în cruzime, lăca un exemplu. Un preot protestant cređu nemerit a propaga nîșce dogme contrare catolicismului. Mercenari imperiali prind pe preot și l'ă țărășe naintea lui Masimilian. Acesta consulta pe soția lui, care și ea consultă pe episcopul catolic, și decîd a jupui de pele mînele nefericitului preot, care cu pelea atînsese sânta Biblie, și apoi a fi împuscat. Ceea ce s'a și eșcutat. — Masimilian căkăuse în picîore pactul fundamental, prin urmare Mesicani au avut drept să sfărâme acest atentat contra nației.

Ambiția și o direcție romantică a spiritului seú, au făcut pe Arhiducele Masimilian al Austriei a deveni prada imperatorului Napoleon, pe cînd acest din urmă căuta o scapare din confuzia în care intrase prin expediția sa mesicana. Prețioșele comunicații ale lui Kératry și Montlong în privința scurtei episoade a statului imperial Mesican, cari au fost completate de curînd prin notițele prințului de Salm-Salm*) nu las nici o îndouală că Masimilian era prea puțin dotat cu talentul de a putea funda o monarhie în Mesic.

Însă cînd cea mai bună voință și o inimă delicată nu pot face această, totuși nu pôte scusa nimic pe Napoleon, care, spre a se putea scapa pe sine însuși de amenințările Statelor-Unite ale Americii de Nord, parășese Mesicul, uftând tôte promisiile date, și lasă pe imperatoarele Masimilian în voia sôrțel. Este adevărat că imperatoarele Masimilian putea lesne scapa, dacă s'ar fi atașat pe lînga armata franceșă care pleca, însă el nu gășta potrivit cu onôrea sa a se asigura numai pe sine însuși și a sacrifică pe partizani lui nascuți republicani, în contra cărora s'ar fi resculat. Ast-fel dară pe cînd armata franceșă se îmbarca în Vera-Cruz spre a pleca în Franția, el împreună cu devotați lui au fost areștați în Queretaro de către o bandă de republicani sub comanda generalului Escobedo. Colonelul Lopez vinduse Queretaro inamicului pentru trei mîi unze, și imperatoarele, adiutantul seú prințul de Salm-Salm, împreună cu generali Miramon și Mija fura prinși și areștați.

Prințul Salm e a un fost oficer prusian, care, după ce eșise din armata Uniunii în contra reșbelilor statelor de sud, intrase în serviciul imperatorului Masimilian. El era căsătorit cu o americană, ale cărei notițe în privința catastrofei Mesicului — alăturate în extract de sus citata lui scriere — sunt cu atât mai mult pretioșe, pentru că ea priveșce fără nici un prejudițiu relațiile și persoanele partidelor contrare, arătînd tot de o dată energia și curajul eroic al scriitôrei. Fără îlluzie pentru adevărata poziție a areștanților, Prințesa lucra cu cea mai mare activitate pentru scăparea imperatorului și a soțului ei, și respectul ei pentru Masimilian nu o ametașta nici de cum în privința caracterului vrednic de stimat al presidentului Juarez, dela care în van căuta a recăștiga viața adversarilor lui. Luptele lui interne sunt scrise cu mare emoție. Asemenea descrie cu cea mai mare imparțialitate fatigele agentului diplomatic al Prusiei, Domnul de Magnus. După stăruința ei depesase imperatoarele către acest din urmă, după ce ea isbutise pre lînga presidentele de a i se acorda un timp mai îndelungat pînă la pronunțarea sentinței. A doa di după sosirea Baronului de Magnus, sosiră în Queretaro și agenți și soli celor alte puteri Europene. Presința lor însă nu a produs nici o influință favorabilă asupra cestiței imperatorului. Ică ce dice Prințesa în notițele ei:

Acesti Domni — așa mi se parea mie cel puțin — nu au înțeles nici de cum misiia

*) Queretaro. Câte-va foi din notițole mele jurnalice. Stuttgart, ediție A. Ströber.

Dumnilor către guvernul republican. Purta-rea și tonul Dumnilor erau pôte destul de perfecte și potrivite ca reprezentanți ai unor puteri mari, însă pare ca au utat ce-va principole: că ei nu erau agenți pe lângă guvernul liberal, ci pe lângă un imperator, pe care acest guvern îl privea ca pe un usurpator, și căruia ei întentase proces de înaltă trădare. Au mai utat încă că guvernul liberal se interesa prea puțin pentru toate aceste puteri pe cari ei le reprezintă, pentru că știa foarte bine, ca nici una din acestea nu îi pôte fi periculoasă, pe cât timp el va fi sub paza Statelor-Unite, care paza s'a arcat destul de forte de a gonii din Mescio pe mulți din cei mai puternici prinți ai Europei.

Atât Domnul de Magnus cât și ceilalți reprezentanți ai puterilor Europei erau departe de a crede posibil ca Mescianii vor avea curajul de a împușca pe imperatoarele, chiar dacă ar fi osândit. Pe când ei se nătrăiau cu ideea că guvernul Mescian nu va îndrăzni a comite un fapt care ar fi osândit săd pôte chiar resbunat de către toate puterile europene, eu eram bine încredințat că Juarez și cabinetul seo nu va lua cea mai mică notița despre acesta: că morțea imperatorului era deja precisă și că nimic nu putea să îl scape de eut fuga.

Când me aflam la imperatoarele împreună cu Baronul Magnus să menționat planul fugii. Baronul dicea ca toate acestea sunt absurdități și ca nu este nici de cum trebuința de a intra în asemenea încercări periculoase. El da să înțelegă ca fuga ar fi în contra demnității imperatorului. Ca el are mare încredere în isbânda negoziarilor diplomatice, și da să se înțelegă, că, dacă în cazul cel mai estrema, fuga ar fi necesară, ar fi încă timp suicient, — și bani pentru scopul acesta părea a fi punctul cel mai inferior, mai observând Baronul că la cas de trebuința ar fi bani de ajuns de a se cumpera chiar întréga garnisonă.

„Pare că și generalul Escobedo audise de eozimele sunie cu cari Domni Agenți erau gata a umplea bnsunarele liberalilor oficieri, și pentru că el cunoșea slăbiciunea Mescianilor, a găsit de cuviința a îndoi mesurile de pază. El despărțise pe cei-alți arestanți — Miramon și Mejia — de imperatoarele, înțreind tot de o data guardele. El mai date, un ordin ca să se împușca la moment ori care arestanți care s'ar încerca numai a fugii. Înainte de a sosi agenți înși era lesne de a me apropia de imperatoarele: în urmă însă trebuia să cerem, atât eu cât și agenții, câte

a deosebita permisie ori de câte ori voiam a îl vedea.

„De mult încă cautam a face pe imperatoarele să înțelegă, că la caș de fugă să nu negoțieze cu oficieri inferiori, ci cu sefi. Unul din acestia îl castigasem eu definitiv, adica pe colonelul Villanueva, care avea comanda asupra tuturor gardelor din oraș. Villanueva lua partea cea mai activă la sôrtia imperatorului, și vedea ca un pericol va cadea asupra patriei lui, dacă guvernul acestora l'ar împușca. Din punctul acesta el era gata a da mâna de ajutor la fuga imperatorului. El din partea sa refuza de a primi bani, de și era sărac și trebuia să îngrijască de sora să, însă el se bada pe speranța că imperatoarele îl va lua cu sine în Europa și va îngriji de viitorul seo. Cu toate acestea Villanueva îmi spunea că nu este posibil ca numai el singur să pôte pregati fuga, și ca ar trebui să câștigăm și pe colonelul Pallacio, care are singur comanda în interiorul areștului.

„Pentru acest fapt ceream ca imperatoarele să plaseze 10,000 dolari în aur în banca Domnului Rubio, asupra căruia se putea trage la caș de trebuință, pentru că spuneam imperatorului din experiență că: dacă voiesci a negoția cu un american, îți trebuie bani gata. Imperatul mi răspunde, că bani ar fi cea mai mică și cea mai puțină grijă, ca atât Magnus cât și ceilalți agenți ar fi încredințat ca ori-ce sumă este la dispoziția sa.

„Șabari în adevăr ce-va rar! În virtul lie-cărui cuvint al acestor Domni atrna câte o miță de aur. — Înși în virtul degetelor lor nici măcar un singur dolar! Este foarte lesne de înțeles că devii împacentă și iritată gândindu-me la acesta, ca: avariția agenților diplomatici a omorât pe imperatul.

„Era o nenorocire, că Domnul de Magnus se dusesse în acest timp la San Louis Potosi; el ar fi procurat pôte înaintea tuturor bani necesari. În această confusie, și pentru că eu declaram că fără bani nu pot face nimic, imperatul trimisese la Domnul de Lago, care nu se mai veduse de vro doă zile. Baniul Baron aparținea, așa cred eu de aceea rasă, uciundina foarte mult divulgată numita „piciorul feputelui.“ Și el era de parere că Mescianii nu pot împușca pe imperatul; în ultimele zile însă era foarte rău intimidat și îi era chiar tēmă vedând că acești blastomați de republicanii cari nu țin cont de nimic, voiesc a împușca nu numai pe imperatul, ci și chiar persoanele lui reprezentative.

„Sotul meu scrisese imperatului o epistolă

pe care i-o dusesem eu, în care îl jura de a nu pierde timpul cu speranțe încelătoare, ci să se pregătească momentan la o fugă al cărei plan era arătat în aceeași epistolă. Eu spusesei imperatului că încheiasem tot cu Villanueva, care îl va conduce din arrest, unde îl va accepta o escortă de 100 oameni și cari îl vor conduce la Sierra Gorda și de acolo la port. Imperatul înțelesese acest plan: cu toate acestea pretindea ca eu împreună cu doctorul Baschi să îl urmăm calare pas cu pas. Îi era tână că îl vor trada și omora, și credea ca presiunea unei femei îi va face să nu comită o asemenea faptă.

„Măi spusesei imperatului ca am luat asupra-mi de a câștiga pe colonelul Pallacios, care avea garda arestatului și care pădea în persoana totă noaptea înaintea cameret regelui, adăugându-i că pentru acest scop îmi trebuia bani.

„Cu orore vedea în fine imperatul la lumina adevărată critica sa poziție, și se căia foarte mult ca a pierdut atât timp fara a li îngrijit de bani. El n-avea nimic, și cu toate acestea îmi spuse că voesce a încerca tot posibilul de a dobandi mijlocele necesare. Când mai reveniți la dînsul, îl găsiți desperat. El mi putea procura bani necesari pentru cumpărarea colonelului; însă mi date două polițe, fie-care câte 100.000 dolari, asupra casei și familiei imperiale din Viena, 5.000 dolari însă, dicea că mi va procura pînă către sera la 9 ore cel tîrziu, pentru că acestia mi trebuia neapărat spre a-i da sau lui Pallacios pentru soldați lui, sau a-i împărți însumi acestora.

II.

„Eu mi spusesei anca nimic colonelului Pallacios, și me înțelegem cu Villanueva ca eu sa parasesc arestatul la opt ore. Pallacios me va conduce, și eu îl voi ține pînă la 10 ore. În acel timp eu mi ședem într-un hotel ci într-o casa privată, care era a Dönniei Pepita Vicentis, veduva unuia din partida noastră, care a murit în timpul ocupației militare.

„Când era aproape opt ore, imperatoarele mi date inelul seu. Dacă întrevorbirile mele cu Pallacios vor avea un rezultat bun, atunci colonelul îi va returna inelul chiar în sera aceea. Eu părăsind pe imperatoarele cu inima grea și puțină speranță, pentru că avem înainte mi o misiune foarte grea, și care trebuia s'o îndeplinească eu mijloace prea puțin suficiente, — eu doș for de hîrtie, a căror însemnatate abia o înțelegea acea persoana cu care avem a face.

„Colonelul Pallacios era un Indian care abia scia sa scrie și sa citească. Insa el era un

soldat curajos, se distinsese foarte des, castigînd cea mai absolută încredere a șefilor lui cari îl întrebunțau ca un fel de Mareșal-Prevôt, căruia era confiata toate supliciurile. El avea o soție tinera, care îi dăruise de curînd autemul copil, și la care ținea ca la ochi lui. Pentru că el nu posedă nici o avere, speram că ideea de a forma copilului seu un viitor neingrijit îl va face a primi propunerile mele. — Colonelul me conduse pînă a-casă și eu îl invitai în cabinetul meu. Eu începui a vorbi îndată despre imperatoarele, spre a afla ce idee are el despre dînsul și dacă este vr'o speranță de reșit. El îmi spuse, că fusesse un mare inamic al imperatorului, însă de cînd se afla lînga dînsul, vedînd cat de nobil se purta în mijlocul nenorocirilor lui, și cînd în sincerii lui ochi albaștri, a simțit pentru dînsul, dacă nu amor și admirație, dară cel puțin o participare la durerile lui.

„În urma acestei amuzări introductive care a durat ca la vr'o două-zeci momente, ajunsesei la chestie cu inima tremurînd. Era în adevăr un moment din cele mai importante și atente, de care spandua viața sau morțea unui personajului nobil și bun, care me onorase cu amicitia lui, și care era imperatoarele meu. Îi spusesei ca voesc a-i comunica ce va, care era de mare importanță atât pentru mine cât și pentru dînsul; însă înainte de a-i spune acesta, trebuie să-mi dea nu numai parola lui de onore ca oficer și gentilom, ci a mi jura pe viața soției și copilului seu, că chiar deșu'ar primi propunerile ce i-o fac, să nu o descopere nimerul. El îmi date cerata parolă de onore, jurându-mi în moduli cel mai solemn pe viața soției și copilului seu, pe cari îi tubea mai mult de cît ori-ce pe acest pînînt, ca nu va compromite acest secret.

„Îi disem dară, ca sejiu foarte pozitiv ca imperatoarele va fi condamnat la morțe și că va fi de sigur împuscat, dacă nu va scăpa prin fuga. Apoi îi mi disem că mi pregătii prin alte persoane totul pentru fuga care are sa se efectueze chiar în noaptea acesta, dacă el va voi a închide ochi și a întorce spatele meu pentru deee momente. Fără dînsul nu se poate face nimic; suntem cu totul în mana lui, și viața imperatorului spandura numai de voința sa. Urgența chestiei me puse în poziție de a vorbi franc cu dînsul. Îi disem ca sciu că e sărac. Că are o soție și un copil al căror viitor în timpurile presimte de agitație, nu este nici de cum sigur. Astăzi i se presintă ocazia de a le asigura o existență sigură și independinta pentru întreaga lor viață. Îi dam o polița de 100.000 dolari, care

va fi plătită în Viena de către familia imperială a Austriei, și 5000 dolari în natură vouă primiți pe dată și îi voi da spre a distribui soldaților lui. Îi mai adăogam că ceea ce îi propun nu este neonest, pentru că primind asta propunere, aduce un serviciu patriei lui. Onorarea imperatorului ar revolta toată lumea în contra Mesicului, de timp ce dacă dînsul ar fugi, nici o putere europeană nu s'ar mai amesteca în aranjările interioare ale Mesicului. În vorbise foarte mult și el me asculta cu mare atenție. În schimbarea colorilor feței lui, vedem că el se luptă în sine cu mare foc.

„Eu tăcut și el lua cuvîntul. Puse mâna pe inima lui, asigurându-mă că în adevăr sînt o mare compatimire pentru Masimilian, că și dînsul în realitate crede că pentru Mesic ar fi cel mai bun mijloc de a-l lăsa să fugă. Cu toate acestea nu poate să se decidă numai în cinci minute într-o chestie așa de importantă, însă chiar dacă s'ar decide, tot nu va primi polița.

„El lua polița în mână, privind-o cu curiozitate. Se luptelege că acestui indian nu putea să intre în cap cum o bucată de hârtie așa de mică, pe care se vedea că-va săvârșituri negre, să pōtă conține o viață neîngrijită pentru consōrta și copilul său, o pungă cu bani l-ar fi încredințat cu mult mai bine. El întinse mâna înapoiindu-mi polița, spunându-mi că nu pōte primi. La noapte se va gândi la această propunere, și dimineața îmi va spune rezultatul.

„Îi arătați inelul imperatorului, spunându-i că însemnează, și rugându-l a-l preda imperatorului chiar în acea seră. El lua inelul și îl puse în degetul său. După căte-va secunde îl trase îarăș din deget, spunându-mi că nu îl pōte primi. Trebuie mai autelfi să me gîndesc la tot, dîse el. El era confus și vorbea despre onore, soție și copilul său.

El: bine colonelule, dîseți eu, ved că nu te-ai deris încă. Gîndesce-te bine asupra acestei chestii și adu-ți aminte de jurămintul și parola Domniētele de onore. Seif că fără Domnia-ta nu pōte face nimic, și ar fi fără nici un folos dacă m'ai compromite.”

„Colonelul Villanueva care era ardinte de a afla rezultatul întrebărilor mele cu Colonelul Pallacios veni la noa ore, și ce-va mai tîrziu veni și Doctorul Barseh. Însă fără a-cei 5000 dolari. După ce plecă Pallacios, dîsefă Doctorul că fuga nu se putea eșecuta în acea noapte, mânc însă volū sei pozitiv, mai adăogându-i că nu sînt de tot fără speranța. Tot de o-data dăleci Doctorului inelul imperatorului.

„Pallacios se pare că s'a gîndit la propriile mele plîni în mediul nopței. Apoi a determinat decizia sa: se duse la Escobedo și îl descoperi totul.”

A doa dîi dimineața cînd Prințesa eși din casă, fu arestată și trimisă cu escortă de către generalul Escobedo la San Louis Potosin, unde coru îndată o audiență la Preșidentu Juarvez. Însă cererea îi fu amînată pentru a doa dîi, și nici atunci nu fu primită de Preșident, ci de către Ministrul Justiției Iglesias. În intervalul întrebărilor lor, ea îl ruga să-i spue franc dacă în fundul inimii lui nu ar fi fost el însuși mulțumit dacă ar fi auzit că imperatoarele a fugit? El răspunse dîmbi d, ca acesta este foarte adevărat. Prin mijlocirea ministrului îi fu posibil a avea după amiază o întrebare cu Preșidentul. Ea relatează:

„În și me încercasem a scapa pe imperatoarele, totuși me primi Domnu Juarez după obișnuita Donniet-sele maniera. Eu singură deschisese vorba în privința aceasta, însă el îmi spuse că seia tot, lăsîndu-mă fără răspuns la întrebarea aceea ce îi facusem ca și Domniul Iglesias; însă toată purtarea lui parea a espica că și lui nu l-ar fi fost neplăcut dacă imperatoarele ar fi scapat prin fugă. Domnu Juarez îmi spuse că trebuie să rămân în San Louis, însă sub privilegierea gardiei. Cînd vorbiam despre soțul meu și imperatoarele, Președintele îmi dîse, că îi e tēmă că în favorul celui din urmă nu se va putea face nimic; însă ceea ce se atinge de soțul meu, pot fi foarte consolată despre sōrta sa. Pentru moment nu se pōte face nimic, însă chiar de ar fi condamnat la moarte, el nu va fi împușcat, pentru care promisie îmi date mana și parola sa de onore.

„Imperatoarele fu condamnat la moarte pe cînd eu me aflam în călătorie, și urma să fie împușcat după trei zile. Baronul Magnus se afla în San Louis cînd sosisem acolo. El avu încă o audiență la Preșidentul, și se încredința că imperatoarele nu mai pōte scapa; cu toate acestea el mai ceru încă o amînanare de trei zile, ceea ce Preșidentul îi acordă, numai pentru că o dorja Ministrul, și pentru ca să arate ca nu e dominat de v'rō precipitație particulară sau severitate singulară, de și seia că toate acestea nu vor avea nici o influență asupra condamnării. Agentul diplomatic al Prusiei, era așa de sigur despre acesta în căt la plecarea sa către Queretaro, a luat cu dînsul un medic din San Louis pentru balsamarea corpului imperatorului.

„În tot timpul acesta eu eram mai fără simțiri. Dăoa și noaptea nu mă gândeam la alta decât la: n'ar fi oare nici un mijloc pentru scăparea imperatorului? Vedem foarte des pe Domnul Igleșia, însă de câte ori îl părăsiam, eram foarte sigură că nimic nu poate scăpa pe imperatoarele. Dară pentru că speranța nici o dată nu se poate stinge de tot, mă încreașă a mai cere încă o amănare de opt zile, pînă ce voții primi un răspuns de la Presidentul Johnson, pe care îl cunoșeam foarte bine și pe care voiam să îl rog printr-o depeșă de la Brownsville de a protesta anca o dată energic în contra condamnării imperatorului. Dară atât Presidentul cât și Domnul Igleșia mi spusera, că nici într'un clip nu se mai poate acorda încă vre o amănare, și că Presidentul îl pare reț de ce a acordat Domnului Magnus o asemenea cerere, pentru că, mai cu seamă străinii, îl învinovățesă pe el, — Indianul barbar, — ca de cruditate a prelungit agonia imperatorului încă cu trei zile.

„Ultima zi înaintea supliciuului sosi, a doua zi dimineață urma să fie impușcat imperatoarele. De și nu mă prevedeam nici o speranță, totuși voiam să mă fac încă o ultimă încercare, de a putea aduce la compătimirea inimii omului aceluta de care spăndură viața imperatorului, și a căruț față palidă, ai căruț ochi albaștri melancolici cari au putut face impresie clară asupra unui Pallacios, mă privea necontentit. Era opt ore seară cînd mă duseși la Juarez, care mă primi îndată. El însuși era palid și suferind. Cu buzele tremurande vorbeam pentru viața imperatorului, sau cel puțin pentru o amănare. Presidentul mi spusă că nu mă poate acorda nici o amănare, spre a nu mă prelungeț agonia imperatorului, care trebuie să moră înainte dimineață.

„Auzind aceste vorbe înfiorătoare, căduți în delir de durere. Tremurând și suspinând, căduți în genuchi, rugându-l cu cuvinte ardinte cari eșeau din inima mea, și care nu mi le pot aduce aminte. Presidentul se încercă a mă ridică; însă eu îmbrățășam piciorolele lui și nu voiam a mă ridică, credem că trebuie să mi acorde cererea! Vedem că Presidentul era atins, atât dinșul cât și Igleșia aveau lacrimi în ochi. El mi discă cu o voce slabă și tristă: „Simț durere, Dăonna, de a ve vedea în genuchi; însă dară toți împărații și imperatricele Europei ar fi aici în locul Domnievostre, nu ași putea să scap viața sa. Nu ești stult care în viața, ci poporul și legile sunt cari îl cer morțea.

Dacă nu așă da ascultare voinței poporului, atunci acesta (poporul) ar lua atât viața sa cât și pe a mea.“ — „O!“ disese eu în desperarea mea, „trebu oare să se verse sânge? atunci luați mi viața mea, care este a unei femei nefolositoare, și scăpați aceea a unui om care ar putea să mă facă atâtea bunătăți într'o altă țară!“

„Tote erau în zadar. Presidentul mă sculă, repetându mi promisia că viața soțului meu va fi scăpata, mai adăogându mi că el este în realitate foarte compromis, și că va fi sigur condamnat; însă pentru că stănuță și admiră purtarea și sacrificiul meu în cestia imperatorului și soțului meu, și pentru că simte durere de a nu putea acorda toată cererea mea, se va încerca a face cel puțin ceea ce li va fi posibil. Viața soțului meu nu va fi atinsă, și mulțumitu și plecatu.

„În anticamera gasi mai mult de cât două sute de femei din San Louis, cari veniseră asemenea pentru a cere scăparea vieții acelor trei condamnați. Ele au fost primite, însă cererea lor nu a avut un succes mai bun decât a mea.

„Mai tărziu veni Dăonna Miramon cu doi copii ai sei în mână. Presidentul nu putea să îl refușă primirea. Domnul Igleșia mi spusă că era o scenă care sfășia inima, vedend rîm serămana soție și inocenți copii cereați suspinând scăparea soțului și parutehii lor. Presidentul — disă el — suferia în acel moment foarte tare, pentru că se pusese într'o poziție așa de crudă de a lua viața unui om așa de nobil ca Masimilian și aceea a doi frați, — însă el nu putea face alt-fel. Dăonna Miramon cădu leșinată, și a trebuit să fie transportată din camera.

„Atingătoarele scene cari le veduse Presidentul în dăoa aceea, erau peste puterile seale. El se retrase în apartamentul seș, și nu vru a vedea pe nimeni în curs de trei zile.

„În aceea noaptea nu puteam să închid ochi, și eram în biserică cu mai multe femei din partida noastră, spre a ne ruga înaintea Creatorului.

„Înainte de amiază, telegrafu ne aduse tristă știre că execuția s'ă efectuat — și că totul era terminat.“

Flacăra mormintului.

C'a cerșătorul ce în durere,
Urcând al vieții cumplit Calvar,
Dinșos la sdră lumina cere.
C'a să își uite un traif amar:

Bălăul sdră e pentru dînsul
Iusă și ochirea lui Dumnezeu
C'o îi poartese: „Îți șterge plânsul,
Căci fericirea e 'n sinul meș!”

Ast fel eu cant acea lumină
Ce hlănt streluce în ochiul tău,
Păiele sântă ce înseamnă
Arzînda'mî frunte de dorul greu.

Când lingă tine sînt câte-o dată
Și cînd asupra'mî ochi și se las,
Palpit ca frunza de viut suflată,
Me 'ncea plînsul, sînt fără glas.

Căci al meș suflet, sorbind cu sete
Sciîntoi și rașle din ochi tei,
Ar vrea un secul să se imbele
De voluptate ca vechi țef.

Mereș în sinu'mî eș voiu ascunde
Amorul, valră de foc nestin:
Căt ti-voiu, nimeni nu'l va potruide,
Nies chfar tu care 'mî 'l-ai aprin.

Iar cînd din lume, plîngînd voiu trece,
În țiori vieșei, vai! secerat, —
Vin la mormintu'mî tăcut și rece,
Tu care morșei m'ar condamnat:

Și din țerău'mî d'o să resate
Albastre flacă i sub pasul teș.
Și volora-vor ca o vâpate,
Să nu te sperii! . . . E anorul meș!

Atuncea varsa o lucrînfură,
Din ochișf negri ce așji me 'neant.
Și stinge dorul ce me devoră
Și nu'mî dă pace nies în mormint:

Gr. II GRANDEA.

Serisdră redactorului.

Scumpul meș Grandea, țit minte ca acu-
ma. Întîlnirea nrdtră din anul trecut. Pentru

antea dră ne revedusem dupa un timp mai
bine de cînet an.

Pare ca te ved acea cu acel suris care te
caracterisă, cu acel ochelari cariți agravez li-
gura, cu acel fes careți dă aerul unui ade-
verat emir pribegit în valea Carpaților, cu a-
cea mustață caracteristică care da fisionomie
o presintare cu totul distinsa. Abia ne saru-
tasem și cu o franchetă copilărescă, dar plî-
nă de violefane, lui disese: „Voiu sa scoț o
„gazeta în care să se coprinđă Litere, Sciînte
și Arte: dacă voiesei a contribui ca colabo-
rator, colonelul gazetei îți sunt deschise.”

Șei cât de frumoșă impresie, cât de vic-
multumire 'mî ai causat de o dată, făcîndu'm
onore d'a 'mî adresa acestă propunere: dar vai!
șei asemenea, ca mai pe urmă, tot în acel
moment, ți-am respuns cu cea mai trista mî-
nire: „Scumpul meș Grandea, abia sunt cate-
va zile de cînd am parasit Parisul, sunt pa-
tru ani de cînd lipsese din țera: șei pîna
la ce grad exista în poporul nostru, plăcerea
de a celi, me tem ca nu cum-va abia dupa
aparitia țîntelii sașu a doa cola, gazeta să în-
ceteze de a mai eș. Am vedut desolația mul-
țor amicii cînd n'au putut isbuti, am vedut
cu ochi mei durerea și am șimțit ca și dîn-
șii o mînire adîncă în sufletul meș.

„Acum, nu miș am curagiș a colabora de
țema ca sa nu mai gust acel amărat pahar.”

Șit dîm numeșul acelor cari nu se ob-
sesese meș o dată, cînd este vorba de a munci
pentru respîndirea luminei în poporul nostru.

Literatura este o distracție frumoșă, este
termul unde 'mî găsese limstea, sbucniata
de valurile furtunose ale sciîntei.

Am vedut că materiile literare abundez în
„Albina Pindului,” inșă n'iam întiluit de cât
fdrte rar sciînte și arte.

Profesia ce am îmbrățisat, țind atat de
sciînte cat și de arte, imș propun pe cat pu-
terile mele me vor țerta să împlu aceste la-
cune, sau mai bine sa contribuiesc la acestă
bine-facere pentru respîndirea luminei în po-
porul nostru.

Voiu canta ca partea sciîntifica și artistica,
întu cat va privi seriurile mele, să fie cat se
pote de utila pentru lectori acestor gazete și
în acelaș timp populară.

Acestă sarcina inșă nu va opri ca ces-
fiu înalte și de mare importanta sa nu faca
parte integranta din materiile ce se public în
„Albina Pindului.”

Un au de viața pentru „Albina Pindului”
este o proba sigura că va avea cel mai com-
plet succes.

Remăne ca amicii literaturii și sciîntei, ca

toți cari se interesează de cultura poporului Român, să contribuie pentru întreținerea unei asemenea gazete.

Damele Române cari tot-d'a-una au dat cel mai frumos și nobil exemplu în toate ocaziile, de câte ori a fost vorba pentru răspândirea lumii intelectuale în România, sper că și acum se vor sili cari mai de cari a se întrece, punându-se între abonați. — Am deplină convingere că nobila lor ambiție va contribui în modul cel mai sigur pentru întreținerea acestei gazete. Termin această scrișoare, scumpul meu Grădean, fără însă a putea să-ți exprim cât este de mare mulțumirea mea, că pot cu slabele mele mijloace, să contribuți în ce-va la cultura intelectuală din țera noastră. — Doreș din inima ca tot Românul ce iubesc progresul, să puna acelaș devotament, aceleși nobile simțăminte cum ai dat tu probă, începând o lucrare așa de colosală, în timp de astă-dzi ca ideile sunt așa de mobile și cugetările așa de obscur.

Curăgiu, scumpul meu Grădean, și lumina se va face.

V. VLĂDESCU,

doctor în medicina și chirurgie.

Publicația operilor Domnului Dimitrie Bolintineanu.

Oricare popor, domn de viață, își iubesc dăruiele și tradițiile lui, literatura, poezii și artiștii lui, monumentele și istoria lui, ca tot ce are mai scump, mai sânt și mai strelcuț. Dar pentru ce numai poporul Român este atâta de nepăsător, când se atinge de aceste comori ale inimii, spiritului și trecutului său? A cădut el atata de mult, în cât să pară ca sclavul într'al cărui suflet s'a stins orice simțămînt de libertate și care se supără de orice și de ori-cine care i' amînța acest drept dat de cer? Spiritul fanariotic a stins ore pînă într'atata dorul de lumina în Român, în cât sufletul lui și nu mai are activitate de cât numai pentru plăcerile grosolane ale simțualismului, pentru căutarea unei sădrente de puteri? Sunt cesti cari ne înduioază și evităm d'a-le afla soluția.

Tot ceea ce scim este că vedem o letargie morală și intelectuală în Român, care ne-înșpălmăntă. Magiari, Poloni, Serbi, Bulgari, au o literatură, în lăgan, este adevărat, dar care cu resnetul și amorul acestor popore pentru dînsa, va deveni într'o dîi un strelu-

cit testimoniu de dreptul lor la viața poporelor civilizate. Ce mai voiți! Armeni, acel popor fără patrie, fără viitor, are și el o literatură care din ce în ce creșce mai mult, care se înăvuteșce atît prin producerile ei proprii cît și prin traduceri din cele-alte literaturi vechi și noi.

Cerțeați aceste popore și veți vedea fapte cari le înfîlîniți atît de rar între noi! La dînsese, bărbatul de stat, de comerț, de industrie, își înșune datoria d'a afla timp ca să se ocupe cu literatura patriei seale; femeia n'are altă școlă mai oficea de cât dăruiele și tradițiile în cari a crescut, alți preoți mai iubiți de cât poezii și artiștii cari au supt acelaș sânge cu care își nutreșce copii seai.

La noi nimic dintr'aceștea.

Dar să dîcem că aceșta cădere a datorii guvernelor înfame cari au stîns tot ce a fost activitate morală și intelectuală în poporul nostru. Dar atuncea este datoria guvernului de astă-dzi să combată, să vindece acest reu fatal. Nu o face, ba anca își nu o rola neînțeleșă. Dacă guvernul nostru ar fi plății să seve interesele și aspirațiile de curcure ale veșnilor, nu s'ar conduce mai bine de cum se conduce. Vorbuim aci de toate guvernele dela 1848 încioce.

Ori cădă poporul este cădă, literatura are un protector în guvern, în elita nației; la noi din contra, are un persecutor și nu are atît mai energie cu cât pôte mai mult.

Iacă un poet ca Bolintineanu, care în lunga lui viață de dureri și privații, n'a avut alt scop de cât descoperirea simțămîntelor nobile și patriotice în Român. Pentru tot ce a făcut, n'a fost respălit de cât cu sudori de sânge. Și toți acei cari, mai mult sau mai puțin, au simțit în inima lor nobila sete d'a păși pe aceșta cale spinoșă, nu credeti că au isbuțit mai bine.

Dar ce să mai dîcem noi? Lasam pe poet singur să vorbeșca cu acea racela a unui suflet mandru. Să ve spuia el în căt Român au resnet cămăruarea lui pentru publicarea operilor seale cari sunt o avuție sântă a nației.

GR. H. GRĂDEAN.

„Abonaților pe anul al doilea la Traianida, li s'au dat șese drame istorice și întreaga parte din epeopea Traianida.

„Pentru a vedea starea de decadință în care am ajuns, unde nația și guvernul nu mai au simțămîntul lireșilor României. — Vom dîce că am avut patru-deci de abonați

la această poemă, dintre cari numai două-deci
au făcut onoare subscrierii lor.

„Acetor abonați se va da restul Tratanidei prin cafele din Albina Pindului unde se va publica regulat. Dacă însă din acest nău număr de abonați, vor fi uni nemulțumiți cu această decizie, sunt rugați să ne înscințeze spre a li se înapoi partea din bani ce au plătit și care privesc Tratanida.“

D. BOLINTINĂȘU.

T R A T A N I D A

A doua parte.

D O I N A IX.

„Crude sunt hărele pentru poporele !
Cari în sinele viața sînt încă!

„Morta sau liberă, vrem a fi Dacia!
Strig semințiile după lor stăncă,

Rape tractatele, națta cetățile
Sparte și cetele Romei gonese;

Chiamă armatele de pretutindere,
Munți, pădurile le parăsese,

Vin ca paratele ce înec văile
Când vijăliile gem peste naute,

Nobili, preoți, inșeși femeile,
Apucă armele, se pun în frunte,

Merge lui Cesare scire ca regele
Daciei Decebal calcă tractatul,

Fabrică armele, dregce cetățile
Și desertorilor a deschis statul;

Chiamă vecinele nații cu armele,
Când nu vor armele lui le supun;

Pradă terămele, ast-fel Iasigilor
El luă țărine: bande sadun.

Aste scirt Cesare le dă senatulul,
Populul, Dacia, el le declară

Contra senatulul eum și cesaulul,
Et pentru Dacia ouent armara.

„O mare Vesura, rege-al Iasigilor,
Iecă-o politica nefeicită!

Cesar ve măgulă astă-dî căci Dacia
Cătă să spulbere, Când ea sdrobotă,

Perde-va dreptele, mândra Iasigie
Într'o provincie se va schimba:

Prețul credințelor tutor poporelor
Cari tiranilor mânia vor da,

Contra poporelor ca ele libere.

Ce au în viața lor tot o ursită,
Asta politică perde Iasigia,
Ea se sacrifică spre-a fi robită.“

Clusea cu auri pui în câmpiele
Cerului clugulă vede perdate,
Deea Eudocia lasă 'n jos facla sa.

„Apele câmpului mormur plăcute,
Regele Vesura dice lui Decebal
Să se repaose pe al seu pat,

A suveranului sôta gândurilor
Tinere dă sufletu'i înflacarat,
Faptele-eroului fac o diadema

În ochi Tiliei de strelicuit,
Dau lui prestigiul ce se dă deilor,
Ce se dă genubui, dalbet mării.

Regele Decebal cata repausul,
Dulce trei verzure calea 'i lumina:
Unele 'n mâna lor pörta faclile,

Altele 'n camera'i pörta o cină,
Regele Daciei simte ursitele
Sele pe caile d'ă se schimba,

Prin amicitia regelui Vesura,
Iacimic el somnulul sufletul da,
Tilia paluda lupta cu flacăra

Care în sufletu'i stransa mugesece,
Care li turbura viața și linisece,
Care o blastemă și o tubesece,

Regele Vesura vrea să ia dillele
Regelui Decebal: luptă în 'el
Cra teribilă cu simțimintele

D'ospe: el cugetă într'un castel
Regele Daciei sa il dea lanțelor,
Apoi sa'i seceve florea de viața,

Spune el Tiliei planul sefi, disputa
Pina ce rosele de dimineta
Crestetul cerului negru il aură,

„Lapedă planul teü, e de tiran!
„El ti e ôspete!... Vine cu'ncedere!
„Planul teü Vesura este infam.“

Dice lui Tilia dulce cu vorbele,
Inima'i palpita, simte ca möre,
Ast-fel când crivățul suflă pe miriște,

Tristă și palida cade o floře,
Regele Vesura strigă cu furie:
„Ce dici tu, Tilia? Am ascultat

„Bine? Tu, Tilia, ast-fel dai vorbele,
„Tu ce la mörtea lui m'ar îndemnar?
„Dar öre sufletu'ți schimba ca undele

„Mare în dillele cele umbröse?
„Îți ämiat vorbele tele chiar, Tilio,
„Cari-a ta inima le rüra

„Ieri äuca, iecă-le: „Dacă-a ta inima
„Tremură, mîna mea n'ö tremură.“
„Oare istoria faptelor sele

„Ți-a atins sufletul? Ridă tu de patrie?

1) Cititorul să nu uite că Decebal narează rebelele dacice, în palatul lui Vesura, regele Iasigilor.

„Vorba ta șovăie fără de cale.”
Tilia tremură. fața ei rumena
Coperă 'n mânele albe de nea;
Plânge, suspinele simul ei lăgână,
Regele Daciei pactnic dormita.

Doina X.

Noptea e turbure, crivățul vijie
Și ale Istrului valuri spumate
Muge în pōlele mari ale castrului
Unde Decebal închis, s'abate.
Geme pe patele ce'l aruncasera,
În întunerecul noptei adanci.
Sgomotul hărelor sele și gemătul
Undelor rului sparte de stănci,
Singure murmură, singure semnele
Vieței imprascie 'n aste morminte,
Mōrtea teribilă și cu torturile,
Regele Daciei 'și le aminte.
Fară să tremure; dar pentru Dacia
Și libertățile 'i el suspina.
Lasa el patria prada străinilor!
Iecă gândirile ce'l torturată.
Pōrta se sgudute, pare o fantasma
Ținând în mânele ei o lumină;
Candela aură, flacăra licură
Lasă vederilor mână divină.
Lasă ea mantia să se rostogole
Jos la piciorēle'i, și apărea
Palida Tilia: ast-fel în spațiu
Cerulel dintre nor pare o stea.
Portul e-al fetelor dela Panonia.
Pîn' la piciorēle sele — o tunică.
Stofa de purpura, cade și riuură,
Iar ea o sprigină cu mână' nică.
D'a capriōrelor pele opincele
Coperă albele, nude piciorē;
Briul pe mijlocu'i luce ca stelele;
Un vel acoperă, ca nor pe sōre.
Capul, cosițele sele de fir.
Și pe piciorēle'i cade cu undele
Părului; buțele sunt trandafir.
Cenele' aurē, crețe pe margine.
Cad pe privirile lăngeditōre.
Cari în lacrimi scaldă blând undele
D'azur, ca rațele strelicitōre
Peste-ale lacului unde, pe fetele'i.
Apăru'n umbrele turmii regelui
Astă ilusie, dulce fimee,
Strelunciind d'ai sei ani și d'a sa grație,
Cum lăsând cerul ei, luce o dee.
Umbră de purpură pare mijind;
Cēta cea rumenă, pe neoa ternilor,
Ast-fel dă umbrele ei rubinind.
Dîmbetul polete buțele'i rumene.
Precum căpsunele parguitōre

Pōrtă pe fruntea lor roa cea rumenă.
Ast-fel e fantasma ce a părut
Regelul Decebal. „Rege al Daciei! —
Dice lui Tilia, „ai fost creșut
„Să vești pe Tilia, dōmna Iasigilor,
„Singură'n umbrele noptei să vie
„În închisorile triste, să caute
„Pe cel ce hărele îl mlădie?
„Vrei să'ți scap dīlele? Pe când Eudocia
„Va nălța surișend facla sa 'n sus,
„Rege Decebal, corpul tei chinuluf
„Mōrței teribile va fi supus.
„Nu știu ce cugete ai tu de Tilia!
„Voți să'ți scap dīlele mult prețiose.
„Să nu rîdi. D'cebal, d'o dulce patimă
„Ce'mi arde inima măriminosă.
„Rege, dă Tiliiei cuvint la faptele'i
„Ce condamnabile pare că sunt.
„Te iubesc! Flacăra arde în sufletu'mi.
„Rege, în ochi tei fă s'am cuvint.
„Cruță femeile slabe cu inima.
„Cerulel în inima lor ardetōre
„Varsă-a lui dsagoste, cum dă profumele
„În simul florilor mult trecătōre.
„Vii să'ți scap dīlele. Colo în umbrele
„Turmii peste riu, este un vas.
„Fugi! Ei în Dacia duce-va regele.
„Vin-o! Cu Tilia fă acest pas!
„Unde e Decebal sunt fericirile;
„Fară de Decebal nici chiar în cer
„Nu ar vrea Tilia s'abia locașele.
„Ca floră lăngeda, pălese și per.
„Mori tu, și Dacia pere, și Tilia
„Mōre, Decebale ca te adōră!
„Ast-fel ca sōrele dīlei, grăbesce-te!
„Vin să'ți fa dīlele, ei te omōră!”
Dice ei Decebal: „Regele Daciei
„D'a mōrței sabie nu a fugit.
„—Dar a ta patrie suferă hărele.
„Mōri pentru Dacia ce s'a robit.
„—Al frumuseților farmec de glorie
„Pe care grațiile dulci înconjură.
„Dulce cu vorbele, dulce cu inima,
„Regele Daciei p'alta adōră.
„—Taci, o Decebale, fala croilor! —
„Dise lui Tilia ce-a lacrimat.
„De ce spargi inima'mi, om fără de inima?
„Simul tigreselor viață'ți-a dat?”
Cum platu 'n florile'i și 'n frumusețele'i
Ce îl înconjură cu bucurie,
Trist se posomōră, sufletul Tiliiei
Se umple de amar și de mănje.
„Alta îți farmecă inima! — Tilia
„Ūrmă cu vorbele. „Reu îmi fac mie
„Vorbele'ți, sfășie inima'mi, Decebal.
„Ce reu, amorul meci, 'ți-a făcut ție?
„Cine e sufletul care te farmecă?”

„Este ea lăgănul de frumuseți.
 „Deca Carpaților, dîmbetul sôrelui?
 „Are ea 'n inimă dulci timereți
 „Cum are Tilia? Nu'ți mai sparg litarele.
 „In umbra turnului aici cu mine
 „Mori, nu pe brațele celei ce 'nima't
 „Arde ca flacăra va! pentru tine.
 „Iată că porțile tremură, gardele
 „Vin să'ți ia dîlele. „Vesura vine.
 Môrtea'n privirele'i crude amenință;
 Vede pe Tilia. „Môrte și crime! —
 Strigă cu furie „Ce! aici Tilia?
 „Crude va! țierele morței n'adap!
 Dice lui Tilia mândră și palidă:
 „El e amantul_meu vrem ca să'l scap.“

Colo pe luncile verzi ale Istrului
 Sună trompetele, Daci s'adună,
 Scapă pe Decebal, luptă oștirile,
 Armele scînteie, luptă'n furtună.
 Ca doi nori furtunoși cari se hărjic.
 Scăpărând fulgere peste pămînt,
 Regele Daciei cu al Iasigilor
 Luptă și pletele lor joc în vînt.
 Cal contra calului, stîngă contra stîngului,
 Lancei contra lăncilor, sangele cer.
 Decebal regele cu ochi de acvilă,
 Cu-arma teribilă, cu braț de fier,
 Semănând norului din fruntea cerului,
 Varsă săgețile cu crude sôpte,
 Sparge și fugăra oștea Iasigilor.
 Regele Vesura scapă în noapte.
 Lupta se termină. Luna din creștetul
 Munților, rîură rade d'argint
 S'arată Dacilor calea prin undele
 Rîului Tibiscul, încă mugind.
 Ei trec cu regele Daciei undele.
 Ceta Iasigilor pare 'n vedere,
 Și, pîntre umbrele nopței și rațele
 Lancei, pe Tilia duc în tăcere!

Doins XI.

Timpu' împedecă trecerea-armatelor
 Peste-ale Istrului palide unde.
 De mult timp domole cerului scînteie.
 De mult timp sôrele fața și ascunde.
 Sloi ai rîului sfărâmă punțile.
 Crivățul Scitiei e deslegat.
 Sufă cu furie, geme și fluera;
 Tôte isvôrele au înghețat.
 De ale timpulul pedice, Decebal
 Regele Daciei se folosesc.
 Plēcă 'n Sarmatia cu cavalerie
 Și către Cesare doi daci poruesce.
 El le-a dat misia ca să'ți ia dîlele.
 Plēcă la Taurum acei doi înși.

Acolo gardelor pretorianilor -
 Prin a lor proprie voie cad prinși.
 Mândrule Taurum! Segetu. Isterul
 Scaldă picîtoarele caselor tele!
 Colo Cesarele șede cu ostile
 Pîn' să se mântute dîlele rele.
 Tôte persônele ce însoțiseră
 La prima 'vingere pe suveran.
 Par în consiliul marelui Cesare.
 Veni cu Cesare și Adrian.
 El are inima dulcef Plotine.
 Sôța Cesarului ce-arde ca flacăra
 D'amorul junelui. Cesare Augustul
 Moștenitorele seă vede în sine.
 Titlu de Augustul i se dă junelui.
 Așteptând a urca p'al lumef tron.
 Sora Cesarului vine cu Cesare.
 Ea e cu Marcia, fica sa tîncă
 Ce are inima mare de om.

Între rîdîndele maluri ce arbori
 Încunun și se plec cu voluptate
 Pe murmurăndeale unde-ale rîului,
 Marcia, sclavele sele curate,
 Întru în undele'i, ast-fel cum dîiorile
 Întru în umbrele nopței trecînd.
 Sparie paserea care pe ramure
 Dorme, și murmură cîntecul bland.
 Ca brațelele d'aur ce conjura
 Brațul, prin șgomote, ele formuz,
 Unele 'ntr' altele aruncînd apele,
 Stoliul sticleșilor ce concertez.
 O ceta rumenă coperă brațele.
 Cum pe nori rațele dulci rătăcesc;
 Margăritarele apelor scînteie
 Pe ale părului duugi ce lucesc.
 Bat cu picîtoarele undele rîului,
 Lasă vederilor lor pîntre unde,
 Pîntre cămășile fine ca aerul.
 Sinul și brațele albe, rotunde.
 Altele 'n luptele lor nebanatice.
 Lasă lungi cόμεle lor a pluti.
 Rîul bînd corpul lor pur ca și rațele.
 Beat, stă cu undele a le privi.
 Astfel frumôsele sclave, alegere
 Din națiunele lumef întregi.
 Negre ca nopțile, albe ca dîlele,
 Roși ca purpura, fitec de regi,
 Conjur pe Marcia, nude ca dîuele,
 Ele 'n cristalele rîului saltă.
 Precum în undele vietef și dîlele
 Par și nu semănă una cu alta.
 Marcia turbură undele rîului,
 C'o cupă aură ridică apa.
 Dar nebanatică rîde cu sclavele.
 C'upa din mînele mief ea o scapă.
 Marcia tremură, căef cupa aură

Marele Cesare mult o iubă.
Pîpate junele nisipul rîului.
Dând cu pietrele: vasul isbit
Pare pe fețele apete, sub brațele
Marciei: aura cupă-a eșit.

Scire luându-se despre fapt, Cesare
Vede — al augurilor semn ce-l vestesc
Că în batalia noastră cu Dacia
Dalbă învingere lui îi dîmbesce.
Nălța pe marginea marelui rîului
Castru cu numele junet feciore.
Mărcianopoli castru. Cesare
Are la Taurum o serbatore.
Populi Mesiei, și ai Iliriei.
Și ai Germaniei, vin și îi se închin.
Ei toți tributele aduc Cesarelui.
Vesură regele vine, e plin
De dureri sufletu'i, pentru că - al Dacilor
Rege scăpatu'i-a și-a lui soție
Dulce ca rațele sorelui, Tilia.
A plecat: nimenea unde, nu scie.
El cu Cesarele face tractatele.
Recunoscându-se către Traian
Rege — al Iasigilor și al Panoniei,
Iar pe Cesarele de suzeran.

Capul pretorilor scire Cesarelui
Dă că torturile s'au urmărit
Contra fugarilor dacii, că chiar
Ca să'i ia dîilele, au mărturit,
Îi trimisese el. Duce Cesarele:

„Pace aceloră cari cu armele
„Luptă și suferă ursita învingșilor,
„Însă teribila mörte să sfărăne
„P'ucigătorele ce dă lovirele
„Ast-fel ca șerpele ascuns în flori!”

Duce — asasinilor: „Voi ce de secole
„Ridicați dîilele la domnitori.
„Spuneți: curmatu-s'a șirul tiranilor?
„Relele omului sunt împăcate?
„Și cei ce sgudute tronul tiranilor.
„N'au tiraniile lor preparate?
„Omul din nascere n'are a crimelor
„Tintă. Din ori-ce om faci un tâlar.
„Faci tot asemenea un om al binelui.
„Totul e crescerea! — dăce Cesar. —
„Omul din nascere ferului sémănă:
„Lumea e faurul, ea îl combină,
„Face uneltele cari serv binele.
„Face cutitele ce asasină.
„Noi ce popörelor facem ursitele,
„Noi suntem cauza, de este — așa.
„Cauza relelor. Fie ca seculi
„Viitori pe cei mari a îndrepta!”

Daci prinși diseră: „Cesare Auguste!
„Ce-a făcut Dacia ca s'o robesci?
„Numai noi mai eram liberi, o Cesare.
„Asupra globului. Tu ne sdrobesci!
„Voi loviți Dacia și aveți numele
„De eroi, de cesari și de divini.
„Noi am vrut a lovi, - țera - apărându-ne. -
„P'un om!... Tu ne numesci cruți, asasini!
„Dacia și apără drepturi și acia'i
„Este o acție sântă, iertată:
„Roma'i impune jugul roboșilor,
„Roma tiranilor e lăudată!
„Nu mai vrem dîilele. Lumca, o Cesare,
„Este - al tiranilor dar moștenesc.
„Laudă - aceloră cari se 'mormîntă
„Cu instrumentele cari 'i lovesc!”

(Va urma.)

D. BOLINTINÉNU.

GOELLETA ȘESE SURORI.

Era nopte, cerul senin, marea calmă, și
Goelleta celor șese surori, plecată de curând
din Indiile orientale, plutia răpede către in-
sula Franciei.

Doa-deci și opt de persoane erau într'însa,
toți parca că le promise o călătorie ferici-
ta: aerul era îmbălsămat și curat, cântecele
mătelotoșilor se umfa cu șgomotul valurilor, și
capitanul Ilodii, ședînd liniștit lângă D-na
Malit, una din călătorele vasului, vorbea de-
spre țera natală.

De o dată, la căț-va pași de dînsi, se
audi un strigăt de spătmă, din mijlocul um-
brelor. O flacăra ștelucitoare isbucni. Prin
o imprudintă neșplicabilă, Goelleta se aprin-
sesse și incendiul se întindea cu o rapiditate
șpălmăntătoare.

Tot ce energia umană are mai activ și mai
puteric fu pus în lucrare la moment pentru
a combate teribilul pericol. Vai! inutile sfor-
țuri! Vîntul se ridică; orizontele se întuncă,
para se întinde învingătoare. Flacăra se
înalta, se îndesă, șerpuesce, alunecă, se roș-
togoșesce, și îndată ca un cerc magic in-
vlușcesse tot bastimentul care arde, se afundă,
pere.

Acestea s'au întămplat în Aprilie 1819 în
dîilele variabile ale primăverei. O mică lun-
tre scăpată din nimicirile incendiului, oferise
cel din urmă mijloc de scăpare echipagiului
celor șese surori: pasageri se precipitară în-
tr'însa fără ordine, ei se îndesuse unul peste
altul. O noă desperare! Ei observă că barca
fiind foarte mică pentru numărul lor, pilotul

n'avea îndestul loc pentru a manui și a' scăpa din naufragiu, dacă s'ar ridica cea mai mică tempestă. De acum valurile mugtău și funetele urlău. S'a finit, barca fiind forțe plină, nici un braț nu pōte să o mai mănă. este aprōpe să o înghiță valurile. Căpitanul și marinarii delibēr îndată despre ce trebuie să facă. Câte-va victime sunt necesare pentru salvarea generală. Trebuie a ușura barca de individele cari o încarc. Doi vor peri de o cam-dată, apoi dacă va trebui mai mulți, se va vedea. Dar pe cine să sacrifice? pe cine să alēgă?

Doi sclavi negri dedeău îngrijirile cele mai atingătore Dōmnei Malfit, stăpāna lor, care murindă în fundul barcei, întindea brațele către copilul seși pe care o doică îl alăpta lângă ea. Privirile căpitanului și ale mateloților se îndrept spre negrele figuri: alegerea a doa victime se făsusse. Dar cum să arunce în mare pe acești viguroși copii ai Senegalului, al căror corp greu și forță atletică ar opune o vīguroasă resistință vointelor omucide? Nici o îndofală că ef se vor apăra și o asemenea luptă în mijlocul unui vas fragil, pe care cea mai mică mișcare pōte să'l cufunde, nu ar întârzia ca undele să'l înghiță. Furtuna și îndofa violința: numai e nici un moment de perdut, o noă decisie e luată. Hodul cu sângele înghietat în vine, și ascunde în mână obrațul: femeile și copilul vor peri.

Un negru aude sentința, lovesce timperul confratelui seși de colare; schimbă cu acesta încet câte-va vorbe vii și scurte; apoi adresându-se către Dōmna Malfit, dișe:

„Eu și ei facem loc, Dōmna noastră să revēdă patria. „Și întorcēndu-se către Căpitan, urmă cu un ton solemn:

„Jură'mi de a scăpa pe stăpāna noastră, și noi..... îndată..... în mare!

— Oh! răspuse căpitanul îndușosat, jur, și înainte lui Dumnezeu chiar!.....

— Nu, înterupse Dōmna Malfit, pe care aceste cuvinte o luminară. nu, nu primesc nici cum acest devotament admirabil; negri mei tineri și bravi cu forța lor pōte să ve ajute. Dar eū, inutilă!..... sermană! eū, Dōmnilor, trebuie să mor. Văduvă!..... me ofer..... sînt gata. O rugă numai: cel puțin copilul meū să fie scăpat, să fie al teū. Căpitanē!”

Biată mamă, scaldată în lacrimi, smulse copilul de la sinul nutricei, îl ridică în acel moment în brațele seșe, și la lumina fulgerilor, îl presintă Căpitanului.

Ah! călători și mateloți toți adoptară copilul văduvei!

„Bfetul micuț, să te îmbrățișăm!” strigară

cu transport amāndoi negri, apasānd cu obrațul lor negru alba figură a copilului. „Adio! micuț stăpan! Colo sus!”

Si cu degetul ei aratară cerul.

Apoi la lungele scăpārării ale trāsnetului amāndoi se aruncă în mare, amāndoi se rostogolesc în fundul abisului revoltat.

Minune neasteptată: numai trebuieșc victime. Devotamentul sublim a desarmat mânia cerescă... vîntul scade... furtuna fuge.

Toți naufragiați au scăpat.

EVA și CORMAC.

Legendă irlandeză.

Cea mai mare curiositate naturală din Cong este pesceria numită Cuybul Porumbilor. Ea se află într'o livedă, cam două cilometre departe d'un sat. Se cobōră într'însa pe o scară rustică ca de deșe metri aprōpe, pe jumătate ascunsă de ederă și feregă. La pictorul scării se vede, în dreapta și în stānga, un canal natural, avēnd cinei sau șese cilometri în lungime, prin care se varsă în lacul Corib prinosul apei din lacul Masc. Rîșorul subterān care unesce ast-fel cele doa lacuri, este rāpede și limpede. D'asupra noastră, azurul cerului se vedea ca din fundul unui puț ale cărui gārzi sunt încercate de verdete. La dreapta bolta canalului era formată din bloci mari de pētră, și semana cu ruina unei bolte de urias, derāmātă d'un cutremur de pământ.

O femeie, cu torțe de pale, ne arāta tōte înfundăturile; trecēnd în dosul culiselor formate din natură, aruncă torțele în rîșor pentru ca să vedem pescera în tot ameruntul ei. În momentul acela, femeea pārea că este una din vrājitoarele lui Mabeth, făcēnduși vrājile: paile aprinșe respāndiau luciri roștaticie și palide pe acea fantastică scenă demnă d'a figura în Faust sau Robert Diavolul.

Unul din pesci acestui rîșor are o legendă curioasă; mărturisesc că n'am avut fericirea d'a vedea nici un peșce, însă lēcă legenda:

Într'o sēră, la ora poetică și solemnă a înmurgirei, juncle Cormac O'Flaherty strebātea cel mai înalt munte din comitatul Joyce, a cărui grupă cenușie domnă lacul Masc. Tre-cerile strimte și cotite, întunecate de bălării și pline de stānci rostogolite, pēreău rāpede sub velul obscur al nopței.

Cormac era unul din capi cei mai junți, mai bravi și mai frumoși din Conogtul; Iubta cu

patima muzicii și poeziei; sunetul unei harpe făcea să vibreze într'însul toate fibrele simțitoare: imaginația lui bogată afla în priveliștea naturii farmece neseceate, și tot-d'ă-una se opria înaintea vre unuia din tablourile mărețe sau grațioase cari se presint la fie-care pas în acele locuri pitorești.

În acea seară Cormac mergea mai tute de cât altă dată: pareea absorbit d'o cugetare care nu lăsa să vedă frumusețile peisagiului care se resfăta înaintea lui: dar, când ajunsese în cel mai înalt punct din cale, el aruncă ochi cu ore-care voluptate pe oceanul colorat de purdura soarelui apunând, și spre câți-va nori negri și roșii ca sângele cari înaintau cu răpedicime; apoi lăsa ochi visători și distrași să cadă pe singurătățile nelocuite, pe strâmtorile și vaille păduroase ale aceluia ținut.

După o lungă tăcere, el se întorse către fidelul lui servitor, și-i duse:

— Dimeel, acest apus al soarelui nu anunță ore o furtună?

— Da, domnule, răspuse Dimeel, norii ar înmîți dacă furtuna n'ar cădea îndată peste noi.

— Atunci, adăose Cormac, să grăbim a cobora, căci trebuie să strebatem acea strîmtore înainte d'ă ne apuca noaptea.

Și amândoi coborâră răpede poteca care șerpua într'o întindătură strîmtă și periculoasă când ploile umflau torenții cari curgeau printr'însa.

Dincolo de lacul Masc, unde se îndrepta Cormac, Eva, fidanțata lui, îl aștepta cu nerăbdare: ochi seî rataceau în spațiu ca să vedă pe tubitul ei, dar nu vedea nimic de cât umbrele mari ale munților ale căror cime se perdeau în nori; nu auzia nimic de cât vîntul care șuera prin arbori cîntecule lui triste și monotone.

„Da, și-ți dicea Eva, el trebuie să vie într'această seară! Soarele apune, noaptea cade, furtuna urlă în departe, și Cormac nu mai vine! Apele lacului sunt limescite, nici o barcă nu-i turbură fața lîmpede, și cu toate acestea el scie că inima mea bate așteptîndu-l.”

Eva privia mereu și începea să se turbure, căci umbra munților perca răpede în obscuritatea nopții. Un liliac îșibi cu aripile ferestre Evei. Frumosa fecioră a Erinului suspină dîcînd: „Vai! trebuie a tubi pentru a înțelege totă truda celor cari aștept întorcerea tubitului. Dumnezeu! mea! aiți mila de mine și vegheați pași fidanțatului meu.”

Eva luă harpa ca să-și petreacă, cîntînd una din acele atingătoare melodii irlandese cari a-

fund sufletul într'o melancolie poetică, dar harpa nu scotea de cât sunete lugubre. Biata fată lăsa și instrumentul, care nu putea să o distreze! Ea se afla singură în cameră și fără lumină; începu să plîngă și plînsă mult: când lacrimile i usurară durerile secrete, ea și șterse frumoși ochi și coborî în cercul familiei pentru a-și risipi temerile și a afla o distracție din întumecatele ei presimțiri.

În timpul acesta Cormac fusese surprins de furtuna care isbla cu furie în munții comitatului; vîntul șuera cu o impetuositate neauzită; ploia cădea în torențe, și fundul fiecărui alec se schimba în rîuri impetuose, tîrînd cu ele tot ce înflua.

Amândoi călători desprețuiau îndestul pericolul, pentru ca obstaculele ridicate de natura mîniată să pîta a le împedica mersul către lac. În momentul cînd ei treceau sub o stîncă ascuțită care atrna d'asupra potecii peste o prăpastie teribilă, o voce de stentor le strigă să se oprască. Cormac, scoțînd spada, căuta să vedă cine era păcătosul care cuteza să se pule în calea unui O'Flaherty.

Întunerecul împedica d'ă vedea pe acela care-i vorbise. Atunci strigă:

„Dar cine cutează să me oprască?”

— Inamicul tei de mîrte, răspuse aceeași voce: tu te duci la fidanțata ta. Inșă nu o vei vedea, nici odată nu vei împărtăși patul frumusei Eva.

— Tu mîrte, trădătorule, adăogă Cormac înfrînat în mîrte: fugi din cale, sau vai de tine, căci mîrtea pîndese aci.

— Ai dreptate, răspuse necunoscutul cu o scrișnire oribilă; înaintează și vei vedea.”

În acel minut, un fulger luminează calea, și junele O'Flaherty vedu doi gigantici resbelatori înarmați de sus pînă jos, și într'unul recunoscu pe Emman O'Flaherty, unul din numeroși membri ai acelei vechi familii, asemenea renumită pentru valoarea și caracterul selbatic.

„Emman, dîse Cormac, nu-ți-am făcut nici odată cel mai mic rău, dar pentru că ești însetat de sângele meu și tu te pui în calea mi, asupra ta cadă răspunderea de urmările acestei întîlniri.”

Și aruncîndu-se asupra inamicului seî, l'ar fi resturnat cu totă inegalitatea forțelor; dar Emman, voind să ucidă pe Cormac, fără să se espună la vre'un pericol, preparase în lacul acesta o cursă pentru verul seî: doi indivizi se aruncară asupra nefericitului Cormac și-l asasinară.

Eva, tot întristată de furtună și lipsa tubitului ei, se întorse în cameră, și nevedînd

pe lac de cât lucirea fulgerilor, și neaundind de cât sgomotul tunctului, al plotei și al vântului, adormi sperând că va vedea a doua zi p'acela pe care l'asteptase ore atât de lungi.

Când dioa reapăru, natura era calmă, frunzele scuturate picăturile de plote la ficcare suflu al vântului de toamnă, paserile cântău vesel, și sôrele se ridica cu o strelucire noă. Eva se puse la feréstră și vedu pe terin barca în care trebuia să vie Cormac, iar în jurul bărcii vedu pe tatăl ei și servi castelului. Dirmed ajunsesé; el anunță tatălui Evei mórtea lui Cormac. Atuncea tristul tată ordonă, pentru a nu o sfășia, să i ascundă sôrta fidanțatului ei. Dar dilele și noptile trecând fără să i aducă pe Cormac, trebui în fine să declare fatala scire nefericitei copile, veduvă înainte d'a se fi unit cu acela pe care l'ubise atăta. Îi dîse că Cormac s'a înecat în lac pe timpul furtunei.

Eva nu înțelese de cât un lucru, că fidanțatul ei nu mai esista; durerea ce simți o făcu să își përdă mintea; spiritul ei absorbit de acéstă nefericire, nu mai vedea, nu mai înțelegea și nu mai audia nimic alt. Dulce ca o columbă, rătăcra singură și înecet pe termi lacului; îi plăcea cu osebire să mērgă la pescera Cong. Eva ședea dile în-tregi pe stâncele scăldate de rîșorul subteram, și, crend că Cormac se înecase în lacul Masc, își imagina că l' va vedea trecând printr'acel loc și că va putea să l' oprească pentru a l' mai îmbrășsa odată.

Într'o zi Eva nuse mai întorse în castelul strămoșilor sei; ea peri de odată, și, cu tôte cercetările, nu putură să o mai reafle. Indată după ce peri Eva, se vedu un pește alb în apa pură și cristalină a pescerei; era fôrte frumos și or'cine l' prindea facil. Cum apărerea pescelui coincide cu pierderea bțetei Eva, locuitori Erinului, împinși de simțimînte superstitioșe, credură că peșcele nu este alt de cât Eva, — și veniau s'o vëdă din tôte părțile. O privtau cu tristețe și respect, și când, din întimplare, ea cădea în plasa vr'unui pescar, acesta o lua înecet și o punea în rîșor. Se vedu venind chiar barđi rusticie cari cântară vechile și tristele balade ale Erinului pe stâncele pescerei; peșcele alb asculta cu atenție cântecele și musica pîn' la cea din urmă notă.

Acestea durase mai mulți ani, cand într'o zi, soldați englesi tăbărău în vecinătatea Congului; aceștia audiră vorbindu-se de pes-

cele alb și începură a rîde de acéstă venerație. Unul din soldați se jură chiar că va prinde peșcele și l' va mânca. Ducendu-se la pesceră, îl vîna îndată, căci era atât de familiar, mai cu semă că poporul îl luase de atătea ori. Îl mângătasé și l'pusesé iar în apă.

Acum însă și el se înfôră, ochi soldatului îl speria. El se sbātu cât putu, dar soldatul strângendu'l din ce în ce mai mult, îl puse în sac.

Cum ajunsé în tabără, el își puse țigala la foc, unt în țigate și peșcele în unt, care, în momentul acela, scose un țipăt sfășietor ceea ce făcu să ridă cumplitul călău. Căud soldatu l' credu prăjit îndestul p'o parte, îl întorse; el nu și schimbasesé nici de cum colôrea cea albă. După ce l'a întors și reîntors de mai multe ori, crend că s'a prăjit îndestul cu tôte că nu semăna nici de cum, luă o furculiță și o înfipse în peșcele care îndată sări pe scânduri și peri. În locul lui, crudul engles vedu o fată strălucindă de frumusețe, îmbrăcată în alb, cu o coronă de aur pe cap și rănită la sîn; din acea rană prospătă picura sângele.

Soldatul încremeni de grôză, iar fata îi dîse arătându'l rană:

„Miserabile, teca ce m' ai făcut: pentru ce m' ai luat din rețea mea rîșor, unde aștept întorecra prea iubitului meu? Vai! vai ție, itaca o fi trecut în lipsă mi!”

Soldatul cădu în genuchi și ceru iertare. Ît acord iertarea, dar să nu mai faci nici un reu și să me duci de unde m' ai luat.”

Abia dîse aceste cuvinte, și peri. Englesul nu vedu în locul ei de cât un mic, frumos și alb peșce. Îl luă cu degetele, îl puse pe un taler și l'duse în rîșorul pescerei. Iară el să călugări. Cât pentru peșce se vede și în dioa de astă-zi, dar cu o pată roșie în locul unde a fost petruns de fuculiță.

MAMA CEA BUNĂ.

La o fecioră.

Fecioră, dulce ăngor ce sîl meu iubeasc,
Veđi lacrimile mele? Eîl perd copilul međ!
Sub dorul ce l' supune, vai! viața l' se topesce
Și nu pot să l' scap eđ!

Pe gura lui se perde cerășca sa dulcējă,
A ochilor văpae în plăusul seú s'a stîns,
Și roșele și crini l' s'au întristat pe față,
Și limba l' s'a prins;

Un rîd de lacrimi, dragă, vestese - a lui durere,
 Ca ierba cea coșită el zace abătut,
 Ca diusa se pălesce; din țî în alta pere,
 O Dîmna 'n-am perdut.

Tu singură poți încă să'i dai țîlale line:
 De îl iubesci, deschide al teŭ sin fecioresc,
 De îl urîseși, minciuna ce pôte face bine
 E, vai! un dar cereasc!

D. BOLINTINEANU.

SINGURATATEA.

În nopți d'înmărnăcune și 'n țîle de plăcere,
 De cînd în umbra vieței eŭ pași'mi rătăcesc,
 Fecut-am pretutinderi o fîneră părere,
 Frumôsă, ideală, cu chipul fecioresc.

Divina'i trumuseșe pe privitori îmbată
 Ca dulcile dorințe ce prin suspine trec;
 Coșia'i e umbrôsă și fruntea'i e curată,
 Dar palidă'i e fața și lacrimile - o 'necl!

Cînd ea s'arată înte în seri de desfătare,
 O ved plecându'și capul pe mîna sa vîsînd;
 În locuri singurateci ea mie îmi opare,
 În serbători votose ea vine lăcrîmînd.

Adesea plēcă fruntea pe fruntea'mi abătută;
 Pe sinul ei vîrsă lacrimi și me răpesc d'amar;
 Atît e de frumôsă, poetică, plîcîntă,
 Cînd lacrimile se le po fața ei cobor!

Voî ce de fericire ve bate sinul fôrte,
 D'amorul ei cel tîner, o frașelor, fugiși!
 În suțetele nōstre amori'i pōrtă mōrte:
 Cînd așî iubit feciōra, mai mult nu mai iubiși.

Eŭ am iubit acētă bizară frumuseșe
 Și de atunceca lumea mereŭ o părăseșc,
 În sinul ei se atinse trumōsa'mi fîneroșe,
 Singurătatea este fantamă ce iubesc.

D. BOLINTINEANU.

Cercul literar „orientul.”

Acest cerc s'a format în Bucuresci la 1 April 1869.

Scopul, după regulamentul fundamental, este „cultura literară prin discu-

ții, lecturi, comunicări intime și publicații. — Se va ocupa și cu strîngerea basnelor, poeziilor populare și a documentelor cari interesează istoria și literatura patriei.”

Fîind că s'a luat obiceiul ca tot ce se lucrează într'o societate, să se publice, și fiindcă acest cerc a creșut că ar fi mai nemerit ațelș să se ocupe mai sub vel de urmărirea scopului seŭ și în urmă să se presinte publicului, — a fost espus a fi obiectul feluritelor comentarii, plîna acolo că ă fost considerat și de club politic. — Numai acest motiv îl împinge de acum înainte a comunica publicului sumariul lucrărilor se le, iar nici de cum presunția.

La început acest cerc a avut o singură ședință pe septămîna, în urmă doă.

Iecă sumarul lucrărilor se le:

CONFERINȚE.

D-șul Gr. H. GRANDEA: Frumosul în poezie.

Un studiu asupra criticei literare. Versificația romăună. Poemele lui Osian.

D-șul V. DUMTRESCU: Asupra lui Charles Lafont (Les legendes de la Charité.)

D-șul N. DRĂC BĂRCIANU: studiu asupra lui Mirăbeau.

D-șul Gr. H. GRANDEA: Comparație între Alfred de Musset și Henri Heine.

Studiu asupra poeziei lirice: Orfeu; Safo, Alceŭ, Tirteŭ, Anacreon și Pindar; Horațiu, Tibul și Catul; Petrarca și Dante; Racine, J. B. Rousseau, Beranger, Lamartine, Victor Hugo, Alfred de Musset; Osian. Thomas Moor, Poope, Byron, Goethe, Schiller, Heine, Tegner, Pușchin, Mizchievici; Saadi, Hafiz, Cosru.

D-șul I. BĂDESCU: studiu de declamație asupra rapsodiei „Nebunul.” tradusă după Petoefi din limba magtară.

D-șul Gr. GRANDEA: Poezia lirică romăună: Văcăresci, Cărlava, Mumulenu, Fabianu, Beldiman, Conachi, Cucurenu, Eliade, Catina, Gr. Alesandrescu, Mureșanu, Bolintînenu, Alesandri, Cretenu.

D-șul N. DRĂC BĂRCIANU: Studiu asupra lui Georgiu Sincaiu.

Studiu asupra legislației magtare, din punctul de vedere al interesului nației Romăne.

D-șul Gr. H. GRANDEA: Studiu asupra lui Anacreon și Safo din punctul de vedere pur estetic.

MISCELANA.

Am vedut cu mare placere, în revista instrucției publice, că în Franța noile cursuri superioare de agronomie vor forma un fel de școală normală superioară cu scop d'a se prepara cine-va pentru profesoratul agricol. Suntem foarte triști vedând că toamal în țera noastră eminanținte agricolă, lipsesc nu numai această instituție superioară — dar chiar o școală, o pepinieră bine organizată.

Rugam pe ministrul Instrucției publice și pe întregul corp al școlei de agricultură, să se ocupe serios de această ramură, cea mai importantă în țera noastră.

D. Lamey, jude onorar la tribunalul civil din Strasburg, a lăsat prin testament un premiu de 3000 lei noi (franci) autorului care va prezenta cel mai bun memoriu asupra cestiei următoare:

„Pentru care motiv și în ce proporție autorii grece și latini trebuie încă să fie luați pentru basă la înalta educație superioară?”

Nici o condiție de etate și naționalitate nu se impune concurenților. — Memoriile vor fi scrise sau în limba franceză, sau germană, sau în limba latină. Ele vor fi adresate la secretariatul academiei din Strasburg înainte de 1 August 1870.

Această cestică pusă la concurs prin testamentul Lamey, face în Belgia obiectul unor discuții foarte serioase. Este vorba pentru îmbunătățirea și perfecționarea studiului științifar sau de mijloc cum îl numesc ei.

D. Faider, unul din omeni cei mai însemnați ai Belgiei, a pus cestică în acești termeni:

Cităm, într'un capitol din operele lui Tocqueville asupra Americiei, un paragraf întotdeauna util: Pentru ce studiul literaturii grece și latine este util mai cu seamă în societățile democratice?

Acest observator profund recunoșce că, într'o țera industrială și practică ca America, instrucția industrială și profesională trebuie să aibă cel mai mare grad de dezvoltare, și nu se teme de a crede că această parte specială a învețământului va fi tot-d'a-una cea mai principală în America: dar insistă ca studiul limbii latine și limbii grece să fie susținut și încurajat tot-d'a-una, fiind-că dacă ar neglija studiul acestor limbi și dacă n'ar întreține lucrările literare, țera ar cădea într'un fel de atomie intelectuală. Atunci industrialismul, după el, ar începe sa dea îndărăt și

nivelul intelectual al nației ar cădea la trepta cea mai de jos.

Reflecțiile acestea se pot, fără contestare, aplica la o țera ca Belgia care este esențialmente industrială și democratică.

Oameni eminanți, temându-se ca nu cumva Belgia să cadă în acea inferioritate intelectuală de care sunt amenințate societățile esențialmente industriale și democratice, se ocup de această cestică într'un mod foarte serios. Unicul instrument pentru a susține și ridica cultura intelectuală a unei nații, este literatura veche clasică. Să vedem acum în ce categorie se află țera noastră Românească? Industria și democrația a făcut atâta progres în cât să fi dat naștere la această inferioritate intelectuală sau la această lipsă a înaltei culturi intelectuale?

Oricâ atomia intelectuală în care ne aflăm provine din inerția absolută în care ne găsim?

Iecă cesticii de cea mai mare îndordanță pe care ne propunem a le studia.

V.

Menorociriile copiilor noi născuți prove-nite din neglijența mamelor.

În vulg există o idee răspândită prin care curgând marea din ochi copiilor noi născuți, se pretinde că acești copii se curăță; această absurdă idee aduce mari menorociri. Materia această de natură purulentă fiind în contact cu ochi copiilor, produce depă un timp foarte scurt distrugerea (scurgerea) ochilor cu desăvârșire și menorocescce bleți copilași pentru totă viața.

La însusariul consultațiilor gratuite de bôle de ochi și urechi din spitatul Colțea, serviciul Domnului Doctor V. I. Vlădescu, am avut ocazia, ca într'un timp foarte scurt să observ mai multe casuri de această bôlă, bôlă care poartă numrea de Ophthalmia neumorum. Voi enumera câte-va din casurile acestea menorocite: Costică Costache, etatea o lună; — Sara Cvarț, etatea 20 zile; — Costică Constantin, etatea patru luni; — Marița Mihalache, etatea două și jumătate luni; — Alesandrina Costache, etatea o lună și jumătate.

Aceste menorocite victime s'au prezentat la Dispensariul consultațiilor de bôle de ochi, după ce bôla scursesce ochi. Era o spatmă, o milă, care atingea inima cea mai tare, ve-

clënd cine-va acei gingași copil, fără să aibă cea mai scumpă facultate ce are omul, fără vedere.

Impins de simțimintele de umanitate, vii a pune în vederea mamei de familie, cari 'și iubesc copiii lor, sași cel puțin cari sunt datore a ține la dînși, că. Indată ce va vedea cea mai mică scurgere de materie din ochi sași urechi, trebuie de îndată să se adreseze la medicul specialist, cari această îngrozitoare bolă scurge ochi tot d'a-una în puțin timp, chiar în 24 de ore.

Am speranță că mamele nu vor mai avea pretestul banal că „n'am știut.“

Ași dori din inimă ca această înscuițare să petrunză pînă în colibecele cele mai depărtate.

D. BRILOV,
student în medicină.

Despre emanciparea femeii.

Credem de o mare oportunitate d'ă spune câte-va cuvinte asupra cestiei emancipării femeii, ce este astă-dî la ordinea zilei mai în toate națiile civilizate ale Europei și mai cu deosebire în Anglia, Franța și Germania, fără a mai cita pe Statele-Unite ale Americii. acei model de societate, în care principiile salutare de la 1789, transplantate pe acel teritor fecund, a dat deja toate fructele ce le conține în germine: aceste principii, aceste dogme subline de libertate, de fraternitate și de egalitate, de unde naturalmente decurge și egalitatea femeii înaintea societății. Toate spiritele sunt astă-dî preocupate de soluț a cestei cestii sociale, cestic din cele mai ardinte, tindend a aduce o metamorfosa socială radicală. Toți bărbații luminați, legislatori, filosofi, publicisti, totă presa Europei, sunt înspălmantați de inicitatea seculară ce s'a înfligat femeii, și într'un acord unanim caut a remedia retele ce a adus după sine. Căci în adevăr, ce vedem noi astă-dî? Pretutinderea unde ne aruncăm privirele, în Franca, Italia, Spania, Germania, etc. vedem decădinta morală în supremul ei grad, demoralisația ajunsă la apogeul ei, propagația vertiginosă a viciilor și pasiunelor de tot soful, disoluția mai completă a familiei, de unde logicaminte și a nației.

Este prea evident că o nație este condamnată a peri, când fundamentul ei, colona inbranlabilă, pedestalul ei, familia, este sgu-

duită în totă profunđitatea sa, aproape de surpare. De aceea auzim ridicăndu-se un tipet de durere din pepturile acelor inimi nobile, acelor spirite alese, vocați a conduce destinatele țerei lor; în numarul acelora cată să citim bărbați ca Laboulaye, Jourdan, Jules Simon, Stuart Mill, Borui, Clemence Royer și alți.

Dar care este ore cauza, sorgința acestor rele, acestei stări deplorabile în care se află societatea umana? Răspunsul este sub mână: cauza nu este alta de cât nepăsarea cu care a fost tratată femeia: în toți timpii și la toate poporele ea a fost condamnată ignoranței; toate legislațiile, toate moravurile și codurile religioase o considerau ca o sclavă a bărbatului.

N'avem de cât să deschidem cartea poporelor ca să ne încredințăm ce poziție inegală ocupa femeia în societatea antică, cum toate drepturile la o instrucție mai completă, mai conformă cu cerințele fie-carei faze a umanității, au fost mecnoscute: dar înjustiția creșce din ce în ce mai mult, culpabilitatea devine mai mare, cu cât generațiile noi, traversând secolele, își apropiez toate ameliorațiile materiale, intelectuale și morale ce aduce progresul cunoștințelor umane, beneficiuz de toate satisfacțiile în modul cel mai egoist, far pe femeie, pe egală, o lasă în întunericul secular.

Cu esemul mai eclatant am putea da despre această persecuție permanentă a sexului slab, de cât cuvintele unui om mare chiar din seculul nostru?

Ică ce serie Napoleon în memoriile sele de la S-ta Helena: „Și de ce ore veți plânge, Dömmelor mele? Oare nu este destul că v'am recunoscut un suflet! Șitiți bine că unii din filosofi se'ndofau despre această? Ce? ați pretinde pote egalitate? Dar această este curat o nebulnie: căci femeia este proprietatea noastră, iar noi nu suntem a ei, pentru că ea ne face copii, și bărbatul nu'i face de loc. Ea este prin urmare proprietatea noastră precum arborele cu fructe este al grădinarului. Dacă bărbatul face o infidelitate femeii sele, apof mărturisesc și se căfesc, atunci nu mai rămâne nief o urmă: femeia se supără, tartă și în cele din urmă se împacă. Nu este tot așa cu infidelitatea femeii: ea pote prea bine să o mărturisească, să aibă căință, dar cine garantă că nu va rămâne nimic în urmă? Vedeti dar, Dömmelor mele, că trebuie să conveniți, că numai lipsa de judecată, ideile comune și lipsa d'educație pot să facă p'o femeie să se credă în toate egală bărbatului ei; dar

apoi nici este nimic în această diferență ce v-ar putea desonora: fie-care cu proprietățile și obligațiile sale; proprietățile D-vastră. Dăminele mele, sunt frumusețea, grațiile, seducția; obligațiile D-vastră: dependența și susținerea" (Memoires de St. Helene, t. IV. pag. 227.)

Nu, nu! Astăzi nu mai poate fi niminea de aceste ide cronate, cu toate că sunt esite din gura unui bărbat de geniu: toți bărbații luminați, ămen de stat, legisti, legislatori, economisti politici, publicisti cei mai celebri, ved reul imens ce a produs această înecatitate seculară și se silesc acuma din toate forțele lor, fie-care în direcția conștiinței lor, a reforma această situație anormală. Dar pe când unii merg prea departe cu zelul lor de reformatori, cerând emanciparea femeii în sensul cel mai larg, alții mai practici, temându-se de o sgudare completă a temeliiilor societății, ca nu cum-va această schimbare a condițiilor femeii să aducă o perturbare a rolurilor, votesc cu sinceritate o ameliorare funtamentală, dar progresivă, și unii și alții însă, nu găsesc alte mijloce prin cari să pota ajunge la această operă remunerătoare, de cât o educație mai largă, mai întinsă, în conformitate cu vocația ce i impune natura, cu organizația ei cerebrală, într'un cuvânt în raport cu atribuțiile ei de mamă, de soție și de cetățeană.

Nu am putea mai bine spune modul cum trebuie a fi reformată educația femeii, de cât reproducând aci discursul ținut de Doctorul Virchow, unul din bărbații cei mai eminenti ai Germaniei, în conferințele publice din Berlin. — de și nu împărtășim în totul ideile acestui bărbat însemnat. Acestă conferință va urma în numărul viitor.

Doctorul N. G. CUERBACH.

C R O N I C Ă .

Dela 1 april când s'a terminat anul antem al acestei gazete, ne-am decis a face la finele fie-cărui cifer câte o cronică de mișcarea literară, științifică și artistică.

De atunci pînă acuma ni s'au grămădit pe masă atatea notițe, atatea cărți, în cât, când a venit timpul să luăm condeul pentru a scri o asemenea cronică, ne-am simțit foarte încurcați. Cu care operă să începem? Cu care țără? Am resfoit, am notat, am extras din

una, din alta, pînă într'atâta că era să lasăm calerul fără cronică, — dacă articolul unui amic din Paris asupra cărții lui Victor Hugo (L'homme qui rit) și asupra cărții lui Anton Furetiere (Le roman bourgeois) nu ne-ar fi smuls din încurcătură. Dar însă ne-am învețat minte și îndată am însemnat cărțile și faptele despre cari avem a vorbi, dar cum dice spaniolul: pocas palabras!

Dacă Doamul Bolintineu n'a isbutit (cum ar fi fost în drept să aștepte) să vedă curând primite de Români operele în cari a pus totă gingășia sufletului se, a avut însă durerea d'a vedea că cititorii noștri se ludesau a cumpăra din acele cărți la cari Domnia-sa acorda prea puțină importanță, precum satirele: ceea ce probă într'un mod învederat decadința societății noastre!

Viața lui Vodă Cuza, numai prin interesul actualității, a fost scutită de sorta seriierilor importante. Așa că această carte a rătăcit a ajuns la a treia ediție.

Dilele acestea Domnia sa va publica încă o operă: Viața Domnilor Regulamentari și cei Trei an ai acestei Domnii.

Autorul ne trimite sumarul cărții sale: „Epocă străină.

Generalul Kiseleff. — Alexandru Ghica. — Mihail Sturze, — G. Bibescu. — Barbu Știrbela. — Grigorie Ghica.

„Cu 11 februar începe a doa epocă de domni străini. România democratică se întorce la dreptul divin. Causa acestui fapt. Dacă a făcut bine sau rău.

„După 11 februar începe reacția. — Constituția. — Reacția triumfă și vine la putere. — Punerea în alegeri a acestui constituțional. — Preeminința puterii esecutive asupra celor alte. — Reacția devine restaurație. — Guvernul se face partid. — Anarhia și arbitrarul. — Starea politică și morală a țerei. Oamen, partide și fapte.

Asceptăm să țesă cartea și ne vom pronunța asupra ei. Fiți pe pace! Suntem din aceia cari cale în piclăre ori-ce simțimint de afecție și amicie, când este vorba de adevăr și bine.

Ori-cum, dacă numărul cititorilor nu crece, această nu împedică cărțile d'a se îmuli.

Domnul Mocanu a tipărit un *Tratat de gimnastică și scriură* cu esplicații și figuri. Este o carte foarte nemerită. O recomandăm părinților cari, în orele lor libere, pot deveni, cu dinsa în mână, profesori de gimnastică pentru copii lor.

Amintim un siggur lucru, pentru a înve-

dera necesitatea gimnastice: Un suflet sănătos nu se află de cât într'un corp sănătos. Acesta o recomandă Sócrat, Platon și Aristot, elevilor. Oare părinți nu trebuie să aplice învețământul matestósei anticității grece pentru educația fizică a copiilor lor? — Cartea este aprobată de Ministerul Instrucției publice.

De la o carte română la o carte franceză distanța nu este mare, când autorul celei d'ântei se află în România însarcinat cu educația fiilor noștri în limba lui Racine și Corneliu. Voin a vorbi de Fabulele Domnului Firmiu Bonnans, vechit redactor al gazetei „Journal de l'Eure”, acum profesor la gimnaziul Lazăr în Bucuresci. Aceste fabule sunt tipărite la Paris. Dacă forma tipografică nu lasă nimic de dorit în privința elegantiei, tot așa și în privința meritului acestor cărți, precum vom învedera într'un articol special asupra fabulei în general și asupra fabulelor D-lui Bonnans în particular.

Domnul Stoescu ne trimite următoarea notă intitulată Progresul artei stenografice în Germania, pe care o inserăm în urmă.

„Gazeta Stenografică „Schriftwart” anunță apariția în Germania încă a unui număr de 2905 stenografi. între cari 43 de ofițeri, 35 unter-ofițeri, 62 de dame, mai mulți comercianți și funcționari publici, mai cu osebite cei de prin tribunale.

„După acest număr se constată îndestul starea stenografiei în germani, unde nu numai că se predă prin gimnaziu, prin instituții private, prin scolele de regimente, dar acum o vedem predându-se și damelor, și din aprosimativ 130—150 de cursuri s'au fost predate damelor, din cari a și eșit numărul de 62 stenografe arătat mai sus.

„Aceștia mai toți se ocup cu dezvoltarea acestei arte și cu perfecționarea ei; și cu mulțumire aflăm acum ca pe lângă alte multe scrieri și gazete stenografice, apare sub redacția învețatului Doctor Julius Zeibig o scriere periodică intitulată: Pan-Stenograficon, din care broșura I-ii a și aparut. Această scriere tratează despre Stenografia tuturor națiilor. Broșura I. cuprinde: „De Romanorum Tachygraphia. Tachygraphia graecorum (ambele scrise în limba latină): Ratcliff, Bright and Bales, John and Edmond Willis, Witt, Dix, Mawd and Folkingham (în limba engleză), Daniel Schwenter (în limba germană), Stenografia Niederlandică, Johan Beyner și Gurney (în limba engleză). Aceste materii sunt scrise de cei mai renumiți au-

tori, între cari se pôte cita Doctorul Schmitz Wilhelm rector gimnaziului în Colonia, D. L. Lehman, Dr. în filosofie, Doctor J. Zeibig, Steger capul Stenografilor din camera din Haga, Gurney Josef. Shorthandwriter to the two Houses of Parliament, London, Delaunay A. Doctor în drept, avocat al Curței imperiale din Paris, revisor Stenograf etc., Baro-nul de Tornancv, senator în Petersburg și inteval president al curței din Charkoff, etc. etc.”

Stenografi Români își pot procura această scriere prin Domnul Stoescu, Strada Carol Nr. 28.

Acum câte-va săptămâni Domnul Dinătriade, artist român, ne-a citit o dramă istorică în cinci acte, intitulată Ștefan al VIII-lea al Moldovei. — Această operă ne-a probat că autorul ei știe tot atât de bine să mănânceșca până de dramaturg cum știe să escele și pe scenă. — Vom vorbi mai mult când această dramă se va juca.

O nouitate care va bucura pe adoratori Musicii și mai cu seamă pe damele noastre cari mai mult de cât noi, trebuie să serve cultul Armoniei, ea unele ce au misia d'a ne înducei această viață care este atata de amară, atata de cumplită, în cât mai în tóte zilele strigăm din adâncul inimii: Dumnezeu! pentru ce ne-ai născut? Ore pentru tine, suferințele noastre sunt o voluptate? suspinele și vaietele, o armonie? Sudórea frunților și plânsul ochilor, o roa care înfinereșce florile Cerului tei? — În asemenea momente, ce balsam revarsa în sufletul nostru când din buzele unei femei iubite audim un cântec său când degetele ei scot din clapele claviurului suete cari adorm palpitările inimii noastre!

Domnul Cavalier I. Cargialo va publica dela 1 Octomvriu, anul acesta, o gazetă în limba italiană și română, intitulată: L' Ecco d' Italia, organo degli interessi artistici e musicali della Romania.

Albina Pindului nu pôte de cât sa dorescă succes unei gazete surori.

Dar pentru că vorbirăm de un autor și artist dramatic, de o gazetă musicală și artistică, să nu uităm și doi artiști români cari ne-au smuls lacrimă acum două luni: Donna Staurescu, din Craiova, și Domnul Velescu, în drama: Supliciuul unei femei. Cea d'ântei este o preotésă a artei pe care am vedut-o pentru întâia óra pe scena Bucurescului și care serva cultul cu adevărat talent și adevărată vocație. Cel din urma îl cunoșcem.

Este un june despre ale cărui studii dramatice în Paris, sub conducerea ilustrului Regnier, am mai vorbit. Și acum îi strigăm: Curaj! și paciență, căci numai prin aceste cualități poate talentul să urce Calvarul ce află în calea sa!

Domnul Velescu s'a întors la Paris pentru a și continua studiul. Domnul Regnier dându-ne un artist, va întâlni o profundă recunoștință din partea Românilor iubitori de Frumos.

Dar sa ne întoarcem ochi și să vărsăm o lacrimă de durere asupra talentului secerat în lăgân.

Pentru acesta veți face o vizită. Veniți cu mine. Intrați în această casă al cărui exterior tradă gustul unui german. Urcăți scara lucet, în virful picioarelor; nu turburați liniștea acestei locuințe în care simțim repaosul precursor al morții; intrați fără a bate în camera din dreapta. Vedeti, este inundată de o lumină dulce; un pat aproape de ferestră; acel care e înțrînsul tubesce lumina cerului, ciripitul rondmelelor cari se șobolănesc pe streșină, verdețea pomilor cari se lăgân la adierea vântului ușor și colorile vii ale florilor cari se află pe ferestră. Acel care se află în pat este un copil de noă an aproape. El țângădește, el simte că o să moră și scrie pe perna pusă pe genuchi lui descarnați. Dar ce scrie? Observați fruntea lui cugetătoare care mai târziu ar fi fost arsă de focul inspirației, aerul figurei sale, citiți în acei ochi cari stau galben pentru ea în momentele de inspirație sa scapere schitei și veți vedea că este un copil poet. Acest copil cu toate că s'a născut din părinți germani, este român: din momentul născerii a respirat aerul acestei țări care a petruns în sângele său. Nu știe de răd limba română, dar o știe atât de bine în cât o cântă. Un amic mi-a adus preluadele acestui poet copil de noă an, care a murit cu mâna în mâna mamei sale, cu ochi la florea sa pe care, ascultați cum a cântat-o:

„De când ești m'am bolnăvit,
Trandafirul-a vestejit;
De când ești m'am pus în pat,
Nimeni nu l'a mai udat! . . .”

Copilul era atins de acel flagel care seceră generațiile născunde, bojarul. În durerea lui vede că amici nu l mai vizitează; dar cu toate acestea, în versurile, ce le consacră, el țice:

„În adevăr nu pot pretinde
Var! ca să mă vizitați;
Am o bolă ce se întinde,
Și vînd, ve atacați.”

Acest copil nu cânta numai jocurile, plăcerile și durerile lui; din când în când își lua un aer serios și scria (rîdeți dintre lacrimi):

„O! dulce este viața
La omul cel bogat,
Amară este însă
La omul cel sărac.
„În cursul vieții sele
Ori-care om bogat,
Se scôlă târziu tare,
Se plimbă în halat.”

Ce credeți? A scris și de patrie. Ascultați

„O frumoasă Românie,
Ai cădut în sărăcie.
Fără fristă, prăpădită,
Inima'm este măhnită
Când te ved că suferi reu
Și nu pot să te-ajut eu!
Cu cât ai fost înaltată,
Cu cât ai fost laudată,
Cu-atât ești ingenuchiata
De Rusia blastemată
Și d'Austria viclenă
Ce l curat o burletină!

„Bietul copil! ce ai fi devenit tu dacă februl cumpălit al morții nu te-ar fi secerat? (Că) din june de astăzi cari pretind că orăcărele lor merit mîrlul Pîndului, nu pălesc înaintea mușet tele de noă an care plînge pe petra mormîntului teă unde este scris: Aci doarme „Herman Lampel.”

„Dilele acestea avurăm ocazia d'a vedea esamenele generale la școlile din București. Ne putînd asista la toate, am însărcinat pe concucerători noștri d'a merge ori unde nu am putut să fim fata. Resultatul este ca nu avem sa ne felicitam de starea școlilor noastre. Care să fie cauza? Credem că acesta vine atât din împilarea ce se face ramurei profesionale cât și din injusta respłata ce se face junilor cu învețatura.

Profesori din județe nu sunt plătiți luni întregi. Un om încărcat cu greul familiei, când are să se lupte cu grijele ce l causeaza această stare de lucruri, cum voiți ore să și mai consacre tot devotamentul pentru înalta misiune ce l este încredințată? Ori-ee datorie implică și un drept. Ori-ee devotament are și el o limită. A pretinde să trecă peste această limită, este injust.

Credem că Ministrul Instrucției publice va căuta, prin înțelegere cu Ministrul de Finanțe, să repare acest reu ale cărui rezultate sunt atât de fatale. Dorim să vedem, cât s'ar pu-

tea mai mult, pe Ministrul Instrucției publice susținând precumintă sa asupra celor alți Miniștri. Înainte de toate trebuie să ne îngrijim de buna stare atât materială cât și morală a școlilor: căci de aci așteptăm regenerarea României care este atât de cădută. Nu trebuie ca miniștri însărcinați cu conducerea afacerilor Instrucției publice să întărească mai mult timp d'a recurge la toată energia și activitatea pufincioasă, când rezultatele neglijinței din trecut isbesc vederile cele mai nepăsătoare.

Ne plângem că școlile sunt deserte. A cui este vina? A guvernului, căci de atâta timp presa cere o lege de admisibilitate în funcțiile publice, și toți miniștri o promet, dar nici unul nu o dă. Pentru ce? Această amânare nu cum-va să fie cauzată de temerea partidelor că și vor pierde încrederea instrumentelor prin cari restorm ministere și domnii? Aci este reul. Aci un guvern leal și inteligent trebuie să lovească cu curajă. Credem că barim pentru actualul Ministru al Instrucției publice, strigătele noastre nu vor fi strigări în pustie!

Trompeta Carpaților vorbind de esamenul general, dice:

„Nu sunt școli prin sate, Domnule ministru, și, ca să te convingi despre această, dă li o parte toate raporturile Domnilor revisori prin cari se constată naturalminte ceea ce poți justifica existența Domniei-lor; dute singur rând într'un sat, când în altul, din satele vecine pe unde s'a raportat că sunt școli cu învețători și pline de copii, și te vei încredința. Domnule ministru, că nu este acolo nici școală, nici învețători, nici copii învețând carte.

„Să ne fie permis să spunem aci o anecdotă. Trecând cel ce scrie aceste linii prin Cămința din Podolia, a fost invitat a-casă la doi poloni, funcționari ai guvernului. După diferite conversații veni vorba despre abuzuri, spunând aceștia că abuzuri ca în Rusia nu mai pot fi în altă țară. Mândria națională nu lasă pre român să suferă a fi întrecută țara lui de Rusia, însă și el diferite moduri de abuzuri din patrie. Poloni vedând că este aproape să rămână învinsă Rusia de România pe arena abuzurilor, chfămară pe român la o ferăstră:

- Uite-tă încolo, spre răsărit, li dăseră.
- Ei bine, me uit.
- Ce vești?
- Ce să vești? nimica!
- Nu vești un diavol rotund, ca o movilă mare?

- Ba vești.
- Ce este pe dinna?

- Nimic, verdéță.
- Uită-te bine.
- Me uit, dară nu vești nimic.
- Să nu te audă poliția că nu vești nimic pe movila aceea, că te închide.
- Nu înțeleg ce mi spuneti domnia-văstră; dară eu nu vești nimic.

— Acolo, pe acea movilă, este o cetate, Domnule, o cetate tare, cu două șanțuri adânci de pământ; o cetate înconjurată de baterie, o cetate în care sunt 200 tunuri, magazine, casarmă, în cari pot încăpea 4000 de ostași.

— Nu înțeleg gluma această. Poate că acestea sunt pe sub pământ.

— Nici de cum, Domnule. Iacă ce spune dicționarul de geografie al Rusiei, tipărit la Petersburg anul acesta: „Lingă Căminț-Podolsca, spre răsărit, pe o înălțime, este o cetate bine fortificată, etc.“ Sunt cinci șese ani de când în bugetul Statului se întreține cheltuielile acestei cetăți, afară de ce s'a cheltuit cu facerea ei.

— Destul, Domnilor, me dau biruit. Până astăzi România nu poate concura cu Rusia în asemenea materie.

Oare nu se asemănă acea cetate dela Căminț-Podolsca, și acel dicționar în care era trecută această cetate neexistând, dară bine descrisă, cu școlile noastre sătesci, cu programele, cu raporturile și cu registrele cari le numeră fără ca ele să fie pe fața pământului?

„Lasăm a dice că, și dacă ar fi în ființă cele ce se arăt, ar fi prea puțin, pentru că avem relații oficiale că în anul din urmă al Domniei lui Alecu Vodă Ghica era numai în țara Românească de atunci 52 mii școlari de totă tréptă, și ar fi prea puțin ca astăzi totă România, de la Mare până la Cerna, să aibă numai 98 de mii, adaogându-se și această: că pentru 52 mii școlari să cheltuiască numai 400 mii lei, și pentru 98 de mii se cheltuiască 13—14 milioane. Dară să ne lerte toți cei cari au adus materialul cât și cei ce au alcătuit tabloul de „Starea școlilor publice și private în România“, să ne lerte toți acești Domni, căci noi nu putem crede, cu totă încrederea ce avem în domnia-lor; nu putem crede că astăzi în România sunt 1883 școli sătesci ordinare, 185 școli sătesci de model și 58,102 elevi într'însele; afară numai dacă aceste școli nu vor fi pe sub pământ și școlari nu vor fi mergând într'însele ca soboli.“

Acum câte-va cuvinte despre o carte publicată în străinătate și pe care o cunoșcem. Este vorba de opera în care aflăm din tră-

surile aceleia către care sunt ațintite toate vederile politicilor din Europa, scrisorile intime al lui Bismarck, operă curioasă care ne permite să intrăm în simțimintele intime ale acestui Richelieu al Prusiei.

Cine ar crede că acest bărbat despre care în afacerile lui cătănesci scim că este numai acție din creștet până în călcăie, că în intimitatea lui este cel mai simțimental din toți politici pe care-i cunoșcem, precum am dice, pe amândoa fețele?

În cartea Ezechia aflăm câte-va scrisori foarte interesante, nu din ale tinereței ci din vîrsta matură a diplomatului. Iată un fragmînt:

„Al-altă-feri, scrie Bismarck către soția lui, m'am dus să prîndesc la Wiesbaden cu X** și am revădat cu un amest de înduțoare și cugetări seriose teatrul nebuniilor din tinerețe. Să umple Dumne-deu cu vinul scii pur și în-tăritor acel vas în care, când aveam doă-deci și unu de ani, șampania nu producea de cît o înferbîntarea sterpă și o drojdie amară! Cum și unde mai viețuiesc acum X** și miș**? Căci sunt în momînt din acei cu cari am făcut amor (cu dată confidență a unui bărbat către soția lui!), am beut șampanie și am jucat domino! Câte lucruri care atuncea mi se păreau mari și cari acum mi se par mici, și câte alte lucruri pe cari astă-zi le onorez iar atuncea le luam în ris! Câte frunze noi pot încă să înverdescă în ființa noastră intimă, să crească, să tremure la suflarea vîntului, să pălîască și să cadă înainte d'a trece pîspre-dece ani, de acum și pînă la 1866, dacă voi viețui pînă atuncea!“

Seriosă e dată din 1851, și se pôte observa efuldăția datei profetită de ministru și care nu este alta de cît ajutorul anului 1866, pentru tot-d'a-una memorabil în viața diplomatului romantic!

Să urmăm citația care învederece partea simțimentală și pioasă a lui Bismarck:

„Nu înțeleg cum un om care cugetă și care nu scie nimic, sau care voiesce nimic să scie despre Dumne-deu, pôte să sufere viața sub greutatea desprețului și a urăului! Nu scii cum eram odinioară, dar dacă mi s'ar înfîmpla ca atuncea să mai viețuiesc fără Dumne-deu, fără lege, fără copii mei, în adevăr nu scii ce ar putea să me împedice d'a lăsa o asemenea viață, ca o cămașă neagră. Și cu toate acestea cea mai mare parte din cunoștințele mele duc această viață. Când iați pe fie-care individ în parte și me întreb ce drept mai are el să-și prelungească esistența, să se turmente, să intrigeze și să spioneze, nu aflu nicî un respuns. Nu crede din această omelie

că me aflu sub imperiul ideilor negre; din contra, me aflu în starea unui om care, într-o zi frumoasă din septemvriu, se uită la foile palide, pe când el este plin de sănătate și de bună umoare; dar puțină melancolie, puțină nostalgie, dorința d'a revădea pădurile, marea și câmpia desertă, de a te vedea pe tine și copiii noștri, toate acestea se amestec în spiritul meu cu splendorea sôrelui apunend și cu ariile lui Beethoven. În loc d'a pleca, sint nevoit să rămân, să fac visite nesuferite și să observ lungile liste de cifre pe bastimentele de apă cari putredesc în portul Brema și mînc bant. Aș voi să am un cal; dar nu pot să es singur, căci este nesuferit, dar mai nesuferit este a eși cu soțietatea care o aflu aci...“

Gr. II. GRANDEA.

BIBLIOGRAFIE.

Manual de armonia musicală, de Isidor Yorbobchieviciu, paroh greco-oriental și profesor de musica horală în Cernăuți. — Această carte este edată de Soțietatea pentru literatura și cultura română în Bucovina. — Cernăuți, cu tiparul lui Rudolf Eckhardt, 1869. Prețul e de Eff. 20 cr. v. a. În staturile Austro-Ungariei, iar pentru România 3 lei și 50 de bani v. r. — Se afla de vîndare la Soțietatea literară română din Bucovina și în librăria D-ului Enrie Pardini în Cernăuți.

Cu multă plăcere înscințăm eșirea de sub tipar a acestui Manual de armonia musicală, căci prin acesta atât domnul autor cît și soțietatea literară română din Bucovina, care a dat însăși la tipărit pe specle seale, și-a câștigat mari merite nu numai pentru cultura musicală ci și pentru literatura română, căci după câte scim noi, el este prima carte românească de felul acesta. Schița acestui opusor a fost trîmăisă de către Soțietatea literară română din Bucovina la conservatorul musical român din Bucuresci spre censurare. Atât domnul Flechtenmacher cît și domnul Vahmann și-au dat părerea într-acolo: „că autorul acestui mic uvrăgiu merită totă lauda și încuragiarea, ca primul încercător de a elabora în limba română un Manual de armonie, care în modesta sa tendință se pôte recomanda de instructiv spre a prepara pe juni începători în studiul armoniei musicale.“ După primirea acestei socotințe, schița de mai înainte a fost prelucrată cu totul și completată atât după

autorii renumiți musicali cât și după experiențele ce le facuse domnul Vorobchieviciu în completarea studiului său la conservatorul din Viena, în cât schița deveni un opusor de 10¹/₂ côle tipărite.

2. *Cronica Hușilor și a episcopiei* cu asemenea nume, după documentele episcopiei și alte monumente ale țerei, scrisă de episcopul Dunărei de jos, Melhisedec. Bucuresci, tipografia C. A. Rosetti, 1869, în 8° cu un portret și un plan topografic.

3. *Înfluența morală*, comedie în versuri într'un act, de G. Sion. Bucuresci, tipografia Rasidescu, 1869.

4. *Serviciul sanitar al comunei Bucuresci*, raport general pe anul 1868, de Dr. I. Felix, primul medic al comunei. Bucuresci, tipografia I. Weiss, 1869—69.

5. *Viata lui Cuza Vodă*, memoriu istoric de D. Bolintineanu, Bucuresci: 1869, prețul 2 lei noi — Coprînsul: Faptele și omeni acelei epoci; divanul ad hoc din Moldova, apoi în România: Faptele și omeni acelei epoci, cari vin să facă epoca de astăzi. Administrația în lăuntrul se desgradă cu totul; politica din afară se ridică, se face dăună și triumfă. 2. *Mată* da resufflet poporului și burghesi e călăgă de guvern: pactul din 2 Mată. Suveranitatea nației călăgă de Donn și de ministri. Nația în dreptul seă, contra camerilor alese prin violință și corupție, destitue pre Doni și alege principe străin ca o garanție pentru respectarea în viitor a pactului între nația suverană și Donn. Sistemul vechnă întârșie în cel nou prin omeni vechi.

6. *„Gazeta satelor“*, foie lunară, apare în Bucuresci sub redacția Domnului I. Ionescu, tratează într'un stil popular și instructiv toate chestiile economice și altele menite a desvolta și a cultiva inteligența poporului. Prețul este de 5 lei noi pe an.

7. *„Traian“* diar politic, literar, științific și industrial, ese de trei ori pe săptămîna în Bucuresci. Prețul abonamentului este de 32 de lei noi pe an, plus portul postal. Acest diar are de devisa: românismul, constituția și democrația; e unul din cele mai seriose și mai solide diare, redigat cu o măiestrie demnă de scopul ce și-a propus; în-

trînsul află cititorul, pe lângă o politică curat românească, scrieri literare, științifice și economice de mare interes. Nu putem a nu recomanda cu căldură acest diar.

8. *„Adunarea Națională“*, diar politic, ese de două ori pe săptămîna în Bucuresci, prețul abonamentului este de 44 lei noi pe an.

POESII.

de D. Petrino.

Adese ori am avut mulțămirea a publica în colonele acestei foi accente dușore isvorate din mult simțitorea inimă a junelui nostru poet, a D-lui *Demetriu Petrino*. Domnia sa se bucură nu numai în cercul numeroșilor seii amici de iubire și stimă pentru distînsul seii talent poetic, ci prin puținele poeșii publicate atât în această foie cât și în altele, precum și prin carticeia ocașională „*Flori de mormînt*“, remunele seă a trecut margiule miciei năstre patrii făcîndu-se cunoscut cu favore tuturor, cari, mai simțînțuali, saii „*mat cu inimă*“ după cum șieă Românul, afla plăcere și îndestulare în citirea poeșilor. Unele din poeșile domniei seie au devenit chiar populare precum poeșiora „*Am spus fiorilor*“. Iusui domnul *V. Mesandri*, distînsul și nemuritorul poet al Românilor, recunose în seierile D-lui *D. Petrino* „*poeșie adevărată exprimată în limbă armonioșă și limpede*“. Musa D-lui *D. Petrino* este forte fecundă și nelncetat activă, dar șhiețoșă ca oricare verșură castă, nu cotează a eși de o data și prea de timpuriu în fața publicului admirător și criticător: acuma iusa domnul *D. Petrino* îmbarbat prin buna primire ce se face poeșilor seie din partea publicului roman și îndemnat de mai mulți amici, voteșce a da la lumină o culegere mai întinșă de poeșii din cari ne luam libertatea a publica aici puține, siguri fiind că prin această facem numai plăcere cititorilor noștri și prevenim dorința multor amici înșciințându-i despre publicarea cât mai curăud a acestor culegeri mai voluminoșe de poeșii armonioșe, cari nu numai că reflectează imagiinea cea mai justă a subiectivității poetului, ci sunt și pline de ideii demne și de simțimentele nobile și dușore.

(*Foia literară din Bucovina*).

Imprimeria lui Iou Weiss, strada Batiștei No. 46.

Administrația gazetei.

Anul trecut am publicat douăzeci și una fascicule. Trei fascicule au fost distribuite în adaos pe lângă cele alte. Anul s'a terminat la 1 April 1869.

Rugăm pe Domni abonați al căror abonament pe anul ănteu a expirat, să bine-voiască a înainta prețul.

Ca ori-care organ în ănteu an, și al nostru s'a luptat cu multe dificultăți: neregulata primire a banilor, neșactitatea tipografiei pe care am și abandonat-o.

Administrația și redacția este în București, Pasagiul Român, Scara I No. 8. și 7.

Prețul pe un an este de 20 lei noi pentru Capitală, 22 pentru județe și 15 florin pentru străinătate. — Abonamentele nu se primesc de cât pe un an întreg.

Dispoziția luată d'a se da ca premiul abonaților noi, colecția din anul trecut, se revocă. Domni cari vohesc să alba această colecție, o pot cumpera la Biroul gazetei cu prețul de 30 lei noi.

Administratorul
Stefan H. Granda.